

Darīsim KOPĀ!

PĀRVALDNIEKŠ PIEKRĀPIS? LAI MAKSĀ!

100 tiesas prāvās uzvarējuša
rīdzinieka unikālā pieredze

8–9. lpp.

ATKRITUMI: ATKAL KATRS PAR SEVI

Valdība izdarījusi grozījumus
MK noteikumos Nr. 1013,
arī attiecībā uz ūdeni 4. lpp.

№11 (75), novembris 2014

www.kopaa.lv

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu

ojumiem

Līdz 15. decembrim
visiem Latvijas
iedzīvotājiem jāizvēlas
elektroenerģijas tirgotājs

**IZVĒLAMIES,
KURA ELEKTRĪBA
LABĀKA**

6–7. lpp.

11. lpp.

Rīgas dome
sniegs atbalstu
iedzīvotājiem mājām
piegulošo teritoriju kopšanā

**KOMUNĀLĀ CĪNĀ
SATVERSMES TIEŠĀ**

ZIEMA AUKSTA, SILTUMS... KĻŪST LĒTĀKS

Daudzu valstu sinoptiki brīdina, ka 2014.-2015. gada ziema būs anomāli auksta.

Interesanti, ka šis rudenis ir bijis siltais pēdējo 50 gadu laikā. Novembrī gaisa temperatūra daudzās Eiropas valstīs bija trīs grādus virs normas. Taču sinoptiki teic, ka daba tikai spēlējoties ar mums. Maigajam rudenim sekošot kopš 1981. gada aukstākā ziema.

Latvijas iedzīvotāji ir pieraduši pie barga laika, bet viņus baida gaidāmie rēķini par apkuri. Uzņēmums *Rīgas siltums* steidz viest cerību: decembrī un janvārī rīdžiniekus sagaida nevis siltumenerģijas cenas kāpums, bet gan kritums, kas kompensēs anomālo aukstumu.

Šā gada novembrī siltumenerģijas cena Rīgā saglabājusies tāda pati kā oktobrī – 58,32 eiro par megavattstundu (bez PVN), līdz ar to šomēnes siltumenerģijas tarifs Rīgā ir zemākais salīdzinājumā ar abu pārējo Baltijas valstu galvaspilsētām: par 16% zemāks nekā Viļņā un par 6% zemāks nekā Tallinā.

Siltumenerģijas tarifs noteikts, pamatojoties uz Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā *Latvijas Vēstnesis* publicēto uzņēmuma *Latvijas gāze* paziņojumu, ka dabasgāzes iepirkuma cena novembrī būs 291,69 EUR/tūkst.nm³. Turklāt tiek prognozēts, ka decembrī un janvārī dabasgāzes iepirkuma cena kritīsies līdz 284,57 EUR/tūkst.nm³. **K**

ADREŠU MAINA: ZŪD VĒSTULĒS

Rīgā turpinās adrešu reforma. Rīgas pilsētas būvvalde sola: līdz 2016. gadam jaunas adreses iegūs ap 10 000 ēku un zemesgabalu. Taču process solās būt visai sarežģīts.

„Dzīvoju Rīgā, Rigondas gatvē 4,” raksta Marija. „Reformas rezultātā mūsu mājai piešķirta adrese Rigondas gatve 5. Savukārt blakusmāja Rigondas gatvē 7 tagad ieguvusi mūsu veco adresi – Rigondas gatve 4. Varat iedomāties, kādas jukas sākušās?! Visas mūsu vēstules pastnieks tagad nes uz kaimiņos esošo divpadsmit stāvu māju. Mūsu mājas iedzīvotāji nesaņem svarīgus sūtījumus no bankas, tiesas utt. Ko darīt?”

Ārija Tērauda, uzņēmuma *Latvijas Pasts* pārstāve, skaidro:

– Attiecībā uz privāto korespondenci iedzīvotājiem pašiem jāinformē savi radi un draugi par adreses maiņu. Privātās korespondences gadījumā *Latvijas Pasts* pienākums nav izvērtēt, kādu adresi sūtītājs ir uzrakstījis uz aplokšnes – veco vai jauno. *Latvijas Pasts* nogādās vēstuli uz adresi, kas norādīta uz aplokšnes.

Jāpiebilst, ka adrešu maiņa daudzās datu bankās tiks izdarīta automātiski. Tomēr mīļā miera labad eksperti iesaka iedzīvotājiem par ad-

reses maiņu paziņot visām iestādēm, no kurām viņi gaida svarīgus vai steidzamus sūtījumus.

Latvijas Pasts sola, ka laikrakstu un žurnālu pasūtītājiem adreses maiņas gadījumā problēmas neradīsies: uzņēmums pats izdarīs labojumus abonentu katalogā. **K**

REGULATORŠ PASTĀSTĪS PAR ELEKTRĪBU

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (SPRK) aicina iedzīvotājus uz semināru sēriju par elektroenerģijas tirgus atvēršanu no 2015. gada 1. janvāra. Kā pašam izvēlēties elektroenerģijas tirgotāju? Kā noslēgt līgumu? No kādiem zemūdens akmeņiem jābaidās? Par to semināros stāsta SPRK speciālisti un elektroenerģijas tirgotāju pārstāvji.

Tikšanās notiek daudzās Latvijas pilsētās pēc vienota grafika. Pulksten 14.00 klātesošos uzrunā Ekonomikas ministrijas pārstāvis, kurš skaidro elektroenerģijas tirgus liberalizācijas nepieciešamību un atbalsta mehānismu maznodrošinātajiem un daudz bērnu

ģimenēm. Pēc tam SPRK Enerģētikas departamenta pārstāvis stāsta, kā veidojas elektrības cena, un palīdz salīdzināt vairākus tarifus. Savukārt Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārstāvis skaidro, kam jāpievērš īpaša uzmanība, slēdzot elektroenerģijas piegādes līgu-

mu. Semināros piedalās arī uzņēmuma Sadales tīkls darbinieki, kuri ir atbildīgi par elektrības aizvadišanu līdz mūsu mājokļiem.

Dienas gaitā no 12.00 līdz 18.00 iedzīvotāji var tikt ar elektroenerģijas tirgotāju pārstāvjiem, uzdot viņiem individuālus jautājumus un noslēgt līgumus.

Rīgā seminārs notiks 22. novembrī Ūnijas ielā 45, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas semināru zālē. **K**

Par to, ko darīt pirms elektroenerģijas tirgus atvēršanas, lasiet 6. un 7. lappusē.

VESELĪBAS CENTRĀ

**Rīga,
Lāčplēša iela 24,
korp. B**

**IZNOMĀ
TĒLPAS**

**+ PRIVĀTPRAKSEI
+ MEDICĪNAS IESTĀDEI**

Tālrunis:
29720081

**SIA "ABC Jumts"
SKĀRDNIEKU
DARBNĪCA**
Jumtu remonts
un apkalpošana
Industriālais
alpinisms
Jumtu attīrīšana
no sniega un ledus
Kr. Barona iela 119
Mob.: 27772120
www.abcjumts.lv

**Vajag jaunu vannu?
vai atjaunot veco?**
LABS →
RISINĀJUMS -
VANNA VANNA
Vienkārši un ātri!
TIKAI 2 STUNDĀS!
26310088, 67243324
www.vannavanna.lv

**SISTEMSERVISS
grupa**
MĒRAPARĀTI | METROLOĢIJA | UZSKAITE

vairāk kā **20** GADU pieredze

**C KLASES
ŪDENS PATĒRIŅA
SKAITĪTĀJI**

– OFICIĀLAIS
PĀRSTĀVIS BALTIJĀ
ŪDENS UN SILTUMA
SKAITĪTĀJI

**MANOMETRI
TERMOMETRI**

Speciālas atlaides ūdens skaitītāju
uzstādīšanai visai mājai

info@sistemserviss.lv

20040513, 67245756

**Rīgas apsaimniekotāju asociācijas
portāls**

www.RigAA.lv

Viss par māju apsaimniekošanu

Gaidam Jūsu jautājumus uz e-pastu info@rigaa.lv

Akeju sabiedrība

**RĪGAS NAMU
APSAIMNIEKOTĀJS**

**Apsaimniekojam mājas,
kurām ir biedrības
vai pilnvarotās personas!**

Rīga, Lāčplēša iela 24, tālrunis 67893079, info@rna.lv

UZMANĪBU, AVĀRIJA SĀKS „SPĪDĒT”!

Uzņēmums *Rīgas siltums* paziņojis, ka, sākot no 3. novembra, tiks veikta siltumtīklos cirkulējošā tehniskā ūdens iekrāsošana ar fluorescējošu krāsvielu siltumtīklu un siltumapgādes sistēmu blīvumu kontrolei.

Svarīgi zināt, ka krāsvielas pievienošana siltumnesējam notiek katru gadu. Tā nepieciešama, lai operatīvi varētu atklāt ūdens noplūdes siltumtīklos, kā arī atrast ekās esošos bojātos karstā ūdens sildītājus. Siltumtīklu ūdens noplūdes vietu meklēšana, ievadot siltumnesējā fluorescējošu krāsvielu, neietekmē siltumenerģijas padevi Rīgā. Pievienotā krāsvielu siltumnesējā nav kaitīga

veselībai, turklāt siltumnesējs (tehniskais ūdens) cirkulē tikai siltumtīklos.

Gadījumā, ja karstā ūdens apgādes sistēmā parādās iekrāsots ūdens dzeltenzaļganā nokrāsā vai novērojamas noplūdes no siltumtīkliem, par to nekavējoties jāziņo *AS Rīgas siltums* klientu palīdzības dienestam pa diennakts bezmaksas tālruni 80000090. **K**

RINDĀ GAIDĪTĀJIEM – LABĀKI NOSACĪJUMI!

Aizvadītajā nedēļā Rīgas domes Mājokļu un vides komiteja apstiprināja svarīgus grozījumus pašvaldības noteikumos par palīdzību iedzīvotājiem dzīvokļa jautājumu risināšanā. Drīzumā daudz bērnu ģimenes un īrnieki, kuriem nav parādu, varēs no pašvaldības saņemt daudz labākus dzīvokļus nekā pirms grozījumu pieņemšanas.

Mājokļu un vides komitejas priekšsēdētājs Vjačeslavs Stepanenko pastāstīja, ka deputātus īpaši satraucis daudz bērnu ģimeņu stāvoklis: „Grozījumi paredz, ka turpmāk pašvaldībai jāpiešķir dzīvokļi ar atsevišķu istabu

katriem diviem bērniem vecumā no septiņiem gadiem. Līdz šim mums atsevišķa istaba bija jānodrošina tikai bērniem no deviņu gadu vecuma”.

Tāpat arī grozījumi uzlabos stāvokli mājokļu īrniekiem, kam nav

parādu. Tagad pašvaldība, pārceļot šādus cilvēkus, varēs viņiem piešķirt dzīvokļus ar visām ērtībām, mūsdienu formējā Rīgas domē.

Atgādināsim, ka dzīvokļu rinda Rīgā pēdējos gados sarukusi trīskārt. Šobrīd tajā reģistrētas 4730 personas (ģimenes), no kurām 2728 ir denacionalizēto namu iedzīvotāji. No šā gada 1. janvāra līdz 30. oktobrim rindā no jauna reģistrētas 675 personas (ģimenes), to skaitā 73 daudz bērnu ģimenes.

Grozījumi vēl jāizskata Rīgas domes sēdē. **K**

SĀKUSIES PARAKSTĪŠANĀS!

Jaunākais par komunālajiem pakalpojumiem, tarifiem un apsaimniekošanu – tieši mājās!

Noformējiet abonementu tuvākajā **Latvijas pasta** nodaļā

„**Darīsim Kopā**” INDEKSS – **1255**

ABONĒŠANAS CENA GADAM – tikai 8,54 eiro

2015. gadā mēs būsim kopā ar jums KATRU MĒNESI

IZNOMĀ BIROJA Telpas CENTRĀ

Lāčplēša iela 24, k. A

IZDEVĪGAS CENAS

Tālr.: 29720081

PIEJAMAS Telpas no 10 līdz 200 kv.m.

Vācijas ražotāja apkures radiatori “**KERMI**”

25% atlaide no veikala cenas!

Projektēšana, piegāde, montāža, garantija

SIA SANREMS

Ūdens skaitītāju Siltumskaitītāju
Pārbaude – Nomaīņa – Uzstādīšana
Ūdens skaitītāju rādījumu starpības izlīdzināšana

Tālr.: 67612523, 67627695, 26327967
Kandavas iela 41a, Rīga

KUR VAR DABŪT AVĪZI?

- **Veselības centrs 4**, Krišjāņa Barona iela 117
- **Bolderājas poliklīnika**, Kapteiņu iela 7
- **Ķengaraga medicīnas centrs**, Kaņiera iela 7
- **Rīgas sociālais dienests:**
  - Labklājības departaments, Baznīcas iela 19/23
  - Teritoriālais centrs *Avoti*, Avotu iela 31, k-2
  - Teritoriālais centrs *Ķengaraga krasts*, Lomonosova iela 1, k-19
  - Teritoriālais centrs *Pļavnieki*, Salnas iela 2
  - Teritoriālais centrs *Āgenskalns*, Ed. Smiļģa iela 46, Ziepiņu iela 13
  - Teritoriālais centrs *Dzirciems*, Baldones iela 2
  - Teritoriālais centrs *Bolderāja*, Dolomīta iela 1
  - Teritoriālais centrs *Vidzeme*, Vidrižu iela 3, Brīvības gatve 266
  - Teritoriālais centrs *Purvciems*, Pērnavas iela 1, Ieriķu iela 2b
  - Teritoriālais centrs *Ziemeļi*, Hanzas iela 7
  - Kultūras centrs *Imanta*, Anniņmuižas bulvāris 29
  - Kultūras centrs *Iļģuciems*, Lidoņu iela 27, k-2
- **Rīgas namu apsaimniekotājs filiālēs:**
  - Lāčplēša ielā 24, of. 408, Rīgā
  - Daugavas ielā 1, Salaspilī
- **Rīgas namu pārvaldnieks** iecirkņos un nodaļās
- **Rīgas domes klientu apkalpošanas centrā** Brīvības ielā 49/53

Pēc nākamā «Darīsim kopā!» numura jautājiet 11. decembrī

Делаем Вместе!

Avīze «**Darīsim kopā!**»

Izdevējs: SIA «EGO projekts»

Reģistrācijas numurs: 000703294

Telefons: 20042031

Reklāmas nodaļa: 29147618

<http://www.kopaa.lv>

E-pasts: info@kopaa.lv

Rīga, Lāčplēša iela 24, LV-1011

Iznāk sadarbībā ar

Rīgas Apsaimniekotāju Asociāciju

Iespiests: SIA «Poligrāfijas grupa

Mūkusalā»

Tirāža: 20 000

ATKRITUMI: VĒLREIZ MAINĪTA MAKSAS SADALES KĀRTĪBA

Liene VARGA

Novembra sākumā valdība atbalstīja grozījumus Ministru kabineta noteikumos Nr. 1013 „Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu”. Atkal mainīta kārtība, kādā tiek sadalīta maksa par atkritumu apsaimniekošanu un asenizāciju: vienuļi dzīvojošie maksās mazāk, kuplas ģimenes – vairāk.

Ministri labo kļūdu

Pēc tiesībsarga Jura Jansona domām, MK noteikumi Nr. 1013 lika daudziem iedzīvotājiem maksāt par pakalpojumu, ko viņi faktiski nesaņēma. Ekonomikas ministrija ņēma vērā aizrādījumu, un 3. novembrī valdība apstiprināja normatīvā akta jauno redakciju. Turpmāk dzīvokļu īpašnieki par atkritumu izvešanu maksās proporcionāli dzīvoklī deklarēto personu skaitam.

Kā redzam, valdība nav atgriezies pie agrākās metodikas, pēc kuras aprēķini tika veikti, vadoties pēc dzīvoklī reāli dzīvojošo personu skaita. Ekonomikas ministrijā skaidro, ka namu pārvaldniekiem ir grūti izsekot tam, cik daudz cilvēku īsti dzīvo katrā dzīvokļa īpašumā. Daudz vienkāršāk ir izmantot valsts iedzīvotāju reģistru ar deklarēto dzīvesvietu adresēm.

Kāpēc visi nav apmierināti?

Taču šī metodika tikai daļēji atjauno taisnīgumu. Visi labi zina, ka dzīvoklī deklarēto un reāli dzīvojošo personu skaits var atšķirties. Piemēram, pensionāra C dzīvoklī var būt deklarēti viņa bērni un mazbērni, kuri patiesībā jau sen dzīvo Anglijā. Tādā gadījumā pavecais vīrs par atkritumu izvešanu maksās tikpat, cik kaimiņos dzīvojošā daudzdzīvokļu ģimene, ja ne vēl vairāk.

Bet nav noliedzams: tām ģimenēm, kurām ar dzīvesvietas deklarēšanu viss

ir kārtībā, maksa par atkritumu izvešanu būs taisnīgāka. Noteikumu grozījumi stājās spēkā 6. novembrī, tātad jau decembrī cilvēki saņems rēķinus ar jauno maksu par atkritumu apsaimniekošanu.

Var arī citādi

Vēl tikai jāatgādina, ka saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 1014 jaunā norma attiecas tikai uz mājām, kur dzīvokļu īpašnieki likumā noteiktajā kārtībā nav lēmuši par pārvaldišanas un apsaimniekošanas kārtību un maksu. Piemēram, mājas īpašnieki var balsot par atkritumu apsaimniekošanas maksas sadali atbilstoši dzīvokļos reāli dzīvojošo personu skaitam. Tādā gadījumā pārvaldniekam nav saistoši valdības apstiprinātie normatīvā akta grozījumi.

Iedzīvotāji jebkurā laikā var pieņemt lēmumu par citādu atkritumu izvešanas (un citu pakalpojumu) apmaksas kārtību. Šai nolūkā pietiek, lai par to nobal-

sotu 51% dzīvokļu īpašnieku.

Bez vainas vainīgie

Vienlaikus MK noteikumos veikti grozījumi normās par ūdens patēriņa starpības noteikšanu. 2013. gadā valdība deva atļauju pārvaldniekiem sodīt iedzīvotājus, kuri laikus nebija nodevuši ūdens skaitītāju rādījumus vai verificējuši mērāparātus. Pārvaldniekam bija tiesības tādām dzīvokļu īpašniekiem pierēķināt maksu par ūdens zudumiem visā mājā. Tas nozīmēja nesamērīgus papildu izdevumus, jo daudzi Rīgas daudzstāvu nami var „pazaudēt” 100 un pat 200 kubikmetru ūdens mēnesī.

Tie, kas nezināja par 2013. gadā izdarītajiem noteikumu grozījumiem, dabūja pamatīgi ciest. Milzu rēķinus saņēma cilvēki, kas vasaru vadīja ārpus pilsētas un nebija laikus verificējuši ūdens skaitītājus. Lai gan faktiski šie cilvēki neizmēģēja ne litru ūdens, namu

pārvalde varēja viņiem izrakstīt 300–400 eiro lielu rēķinu – par zudumiem.

Turpmāk pārvaldnieki tā rīkoties vairs nevarēs. MK noteikumu Nr. 1013 grozījumi nosaka, ka gadījumā, ja dzīvokļa īpašnieks ir prombūtnē un līdz ar to viņam nav iespējas veikt ūdens patēriņa skaitītāja verificēšanu vai nodrošināt pārvaldniekam iespēju veikt savā dzīvokļa īpašumā esošo ūdens patēriņa skaitītāju pārbaudi, viņam nav jāapmaksā mājas kopējie ūdens zudumi”. Galvenais kritērijs – cilvēkam laikus jābrīdina pārvaldnieks par gaidāmo prombūtni.

Tāpat arī valdība ierobežojusi pārvaldniekam tiesības uzspiest iedzīvotājiem jaunu ūdens skaitītāju uzstādīšanu par mājas līdzekļiem. Pārvaldnieks par vienotu skaitītāju uzstādīšanu var lemt tikai tādā gadījumā, ja ūdens zudumi mājā trīs mēnešus pēc kārtas pārsniedz 20% no kopējā patēriņa. **K**

Netaisnīgi grozījumi

2013. gadā valdība izdarīja grozījumus minētajos MK noteikumos. Saskaņā ar jauno redakciju maksa par atkritumu apsaimniekošanu tika sadalīta nevis pēc dzīvoklī dzīvojošo personu skaita, bet gan atbilstoši atsevišķo īpašumu skaitam. Ņemsim to pašu piemēru: mājā dzīvo daudzdzīvokļu ģimene A, kurā ir pieci cilvēki, četru cilvēku ģimene B un vienuļais pensionārs C. No 2013. gada līdz šā gada novembrim visām trim ģimenēm par atkritumu izvešanu bija jāmaksā vienādi – katrai par trim kubikmetriem, lai gan vairāk nekā skaidrs, ka ģimene A ar trim bērniem radīja daudz vairāk atkritumu nekā gados pavecais C, kurš uz veikalu aizstaigā labi ja reizi nedēļā.

ATRODI, KAS MĀJO TAVĀ DZĪVOKLĪ!

Saņemot jaunus rēķinus par atkritumu izvešanu, daudzi atklās, ka viņu dzīvokļos deklarējušies vairāk cilvēku, nekā reāli tur dzīvo. Reizēm tie ir radnieki, reizēm arī pilnīgi svešas personas. Ko darīt, ja vēlaties šos cilvēkus izrakstīt no sava īpašuma?

Ziņas par to, cik cilvēku deklarējuši attiecīgo mājokli par savu dzīvesvietu, var iegūt interneta portālā www.latvija.lv vai jebkurā Pilsoneības un migrācijas lietu pārvaldes

nodaļā (www.pmlp.gov.lv). Informāciju var pieprasīt mājokļa īpašnieks vai īpašnieka pilnvarota persona, ziņas viņiem sniegs bez maksas.

Kam ir likumīgas tiesības deklarēt mājokli bez īpašnieka piekrišanas? Saskaņā ar likumu „Par dzīvojamo telpu īri” dzīvojamās telpas lietošanas vienīgais pamats ir īres līgums.

Tiesības iemītnāties dzīvoklī ir tā kopīpašniekiem vai īrnieka radniekiem. Likuma „Par dzīvojamo telpu īri” 9. pantā teikts: īrniekam ir tiesības iemītnāt viņa īrētājā dzīvojamā telpā savu laulāto, vecākus, darbspējīgos brā-

ļus un māsas un pilngadīgos bērnus, kuriem nav savas ģimenes. Pārējiem saimnieks var liegt lietot dzīvokli (tātad arī to deklarēt par dzīvesvietu).

Rīdiniēki lūgumu anulēt deklarēto dzīvesvietu nepiederošām peronām var iesniegt Rīgas domes Mājokļu un vides departamentā (Rīga, Brīvības iela 49/53). Var vērsties arī jebkurā pašvaldības klientu apkalpošanas centrā (lielākais no tiem tāpat atrodas Brīvības ielā 49/53, 1. stāvā), tur apmeklētājam palīdzēs pareizi uzrakstīt iesniegumu. Iesniegumu var rakstīt arī internetā mājas lapās www.latvija.lv un www.riga.lv. **K**

KO SAKA NOTEIKUMI?

MK noteikumi Nr. 1013:

„17. Par pakalpojumiem, kuri nav mērāmi vai kuru patēriņa noteikšanai nav uzstādīti skaitītāji, aprēķinu veic šādi:

17.4. Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu un asenizāciju:

17.4.1. ja atsevišķais īpašums ir dzīvoklis, – proporcionāli dzīvoklī deklarēto personu skaitam, sadalot summu, kas veidojas pēc neapdzīvojamo telpu un mākslinieka darbnīcu īpašnieku vai nomnieku veikto maksājumu atskaitīšanas no dzīvojamās mājas kopējā maksājuma; 17.4.2. ja atsevišķais īpašums ir neapdzīvojama telpa vai mākslinieka darbnīca, – atbilstoši līguma nosacījumiem, bet līdz līguma noslēgšanai – saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem”.

TIESA NOSPRIEDA: „SILTUMU PIESLĒGT!”

Uzņēmumam *Salaspils siltums* aizliedz mocīt iedzīvotājus par nepierādītiem parādiem

Marina MATROŅINA

Tiesa aizsargājusi daudzdzīvokļu māju iedzīvotājus no spīdzināšanas, ko tiem rīko siltuma piegādātājs – SIA *Salaspils siltums*. Diemžēl glābiņš nācis pārāk vēlu – četras no piecām cietušajām mājām jau padevušas monopolistam.

Vienošanās ar stobru pie deniņiem

Mēs jau stāstījām par piecu Salaspils māju iedzīvotāju strīdu ar vietējo siltumapgādes uzņēmumu *Salaspils siltums*. Pakalpojuma sniedzējs uzskata, ka 512 dzīvokļu īpašnieki ir tam parādā aptuveni 130 000 eiro par siltumu, kas patērēts iepriekšējā apsaimniekotāja – SIA *Energētiks 33* darbības laikā. Iedzīvotāji parādu noliedz, jo nav dabūjuši no SIA *Energētiks 33* mājas lietas, kurās vajadzētu būt fiksētiem viņu maksājumiem. Pret namu pārvaldes pārstāvjiem ierosināta krimināllieta.

Tagad iedzīvotāji pieprasa, lai tiesa atzītu par spēkā neesošu vienošanos par šķietamā parāda samaksu, ko viņi ar SIA *Salaspils siltums* noslēdza 2012. gadā, kad kārtējo reizi bija palikuši bez apkures. „Vai tad var atzīt tādu vienošanos, ko viena puse parakstījusi bailēs no pilnīgas nosalšanas?” vaicā Irgors Trubko, māju tagadējais pārvaldnieks, uzņēmuma *Rīgas namu apsaimniekotājs* valdes priekšsēdētājs.

Vispār jau to, vai iedzīvotājiem SIA *Salaspils siltums* vecie rēķini jāmaksā vai ne, agrāk vai vēlāk jāizlemj tiesai. Bet siltumapgādes uzņēmums ņēma un aizskrēja vilcienam pa priekšu un šā gada vasarā atslēdza daudzdzīvokļu mājām siltumu. Pirmais sals nepatīkami pārsteidza cilvēkus mājās Celtnieku ielā 2, Energētiku ielā 7, Rīgas ielā 2, Skolas ielā 3 un 12.

Tiesa aizstāvēja salstošos

Rīgas namu apsaimniekotājs vērsās tiesā un pieprasīja noteikt nodrošinājumu prasībai pret *Salaspils siltumu*, aizliedzot monopolistam līdz galīgā tiesas sprieduma pieņemšanai saldēt iedzīvotājus.

– Pirms gada pēc līdzīga pieprasījuma tiesa aizliedza mājām Celtnieku ielā 2, Energētiku ielā 7, Rīgas ielā 2, Skolas ielā 3 un 12 atslēgt apkuri, kamēr nav izlemts, vai iedzīvotājiem jāmaksā parāds saistībā ar SIA *Energētiks 33* noslēgto līgumu. Bet šovasar Salaspilī bija plānots renovēt siltumtīklus, un aizliegums būtu traucējis siltumapgā-

des uzņēmumam veikt darbu, – stāsta Irgors Trubko. – Tāpēc šoreiz tiesa atļāva *Salaspils siltumam* atslēgt mūsu klientiem siltumu darbu izpildes laikā. Darbi jau sen pabeigti, bet siltuma padeve joprojām nav atjaunota.

Bez apkures māja iet bojā

– Ko jūs, būdams pārvaldnieks, esat darījis?

– Mēs atkal vērsāmies tiesā ar prasību noteikt nodrošinājumu siltuma pieslēgšanas veidā līdz galīgā lēmuma pieņemšanai attiecībā uz mūsu prasību pret *Salaspils siltumu*. Prasības pieteikumu pamatojām ar būveksperu slēdzieniem. Speciālisti apstiprina: ja mājām līdz salam netiks pieslēgta apkure, cietīs gan iekšējās komunikācijas, gan konstruktīvie elementi. Kaut kur sasals ūdens, kaut kur paaugstināta mitruma dēļ radīsies korozija, izplatīsies pelējums. Pat ja iedzīvotāji uzvarēs tiesas prāvu pret monopolistu, viņiem nāksies veikt māju kapitālo remontu. Protams, varētu nopirkt 512 elektriskos sildaparātus, bet māju iekšējā instalācija neizturētu tādu slodzi.

– Vai tiesa apmierināja jūsu pieteikumu par prasības nodrošinājuma noteikšanu un mājas saņem siltumu?

– Nē, tāmlīdzīga. Tiesai vajadzēja uzreiz izskatīt mūsu lūgumu, taču dokumentus nosūtīja uz Rēzekni un lēmums tika pieņemts ar lielu novēlološanos. Tostarp iestājās auksts laiks (līdz –6 grādiem), un māju valdes neizturēja pārbaudījumu. Lai tikai tiktu pie apkures un karstā ūdens, iedzīvotāji piekrita šķietamā parāda segšanai pārskaitīt uzņēmumam *Salaspils siltums* daļu no remonta uzkrājumiem.

Izsita drošinātājus, nosvīla lifts

– Vai *Salaspils siltums* piekrita ar tādu nosacījumu pieslēgt siltumu?

– Jā, un 31. oktobrī četrām mājām no piecām tas tika pieslēgts. Taču lēmumu pārskaitīt naudu pakalpojuma sniedzējam cilvēki pieņēma milzīga spiediena rezultātā. Skolas ielas 3. nama iedzīvotāji vāca parakstus tumsā,

jo pārslodzes dēļ tur bija izsista viena fāze un visa māja palikusi bez gaismas. Iedomājieties, cik „demokrātisks” ir tāds lēmums, ja mājā valda tumsa, lifts nedarbojas, apkures nav, bet arī minus seši grādi. Tā bija visistākā roku izgriešana!

– Tātad iedzīvotāji brīvpriekš piespiedu kārtā piekrita daļēji samaksāt apšaubāmo parādu...

– Pildot iedzīvotāju lēmumu, *Rīgas namu apsaimniekotājs* pārskaitīja daļu uzkrājumu uz *Salaspils siltuma* kontu. Uzskatu, ka tādējādi mēs esam samaksājuši svešus parādus. Piedevām *Salaspils siltuma* patvaļa mājām sagādājusi reālus zaudējumus. Vienā deviņstāvu mājā, piemēram, izdega lifta motors, tā remonts maksā 1000 eiro.

Pēdējie mohikāņi uzvarēja

– Kas notika ar to vienīgo māju, kuras iemītnieki nepiekrita atdot *Salaspils siltumam* savus remonta uzkrājumus?

– Nelokāmie mohikāņi dzīvo mājā Energētiku ielā 7. Viņi nolēma cīnīties. *Salaspils domes Dzīvokļu saimniecības komiteja* atzina, ka *Salaspils siltums*, bez tiesas sprieduma liedzot iedzīvotājiem pakalpojumu, rīkojas nekorekti un ka apkure jāpieslēdz. Taču siltumapgādes uzņēmums deputātu lēmumu ignorēja. Toties tiesa 28. oktobrī beidzot apmierināja mūsu pieteikumu par prasības nodrošināšanu. Spriedumā teikts: pieslēgt mājām apkuri līdz brīdim, kad tiesa pieņems galīgo lēmumu par to, vai iedzīvotājiem jāmaksā parāds.

– Tātad izturīgie uzvarēja!

– Jā, mājai Energētiku ielā 7 apkure tika pieslēgta bez *Salaspils siltuma* ultimāta pildīšanas. Bet spiediens bija ļoti nopietns un varēja novest pie nopietnām nelaimēm. Piemēram, viens no

minētās mājas aktivistiem ieradās uz *Salaspils domes Dzīvokļu saimniecības komitejas* sēdi ar galvas apdegumiem. Iemesls? Cilvēki elektrisko sildītāju bija novietojusi uz skapja. Bērns parāvis vadu, un tēvam tikai brīnumainā kārtā izdevies uzņemt tiecienu uz sevi. Ko tad, ja aparāts būtu uzkritis bērnam?

„Remontdarbi iesaldēti, gaidām tiesu”

– Kā jūs plānojat turpmāk cīnīties par cietušo māju iedzīvotāju tiesībām?

– 2015. gada februārī notiks tiesa, beidzot kļūs skaidrs, vai iedzīvotājiem jāmaksā 130 tūkstošu eiro parāds, kas, spriežot pēc papīriem, mājām iekrājies namu pārvaldes *Energētiks 33* darbības laikā. Negribu cilvēkiem neko solīt, spriedums var arī nebūt mums labvēlīgs. Tādā gadījumā iedzīvotājiem vajadzēs samaksāt visu bijušā apsaimniekotāja parādu.

– Kur lai viņi ņem tādu naudu?

– Esam vienojušies ar māju vecākajiem, ka rezervēsim šim mērķim visus remonta uzkrājumus. Mēs taču redzam, kādus līdzekļus izmanto *Salaspils siltums*. Ja uzņēmums uzvarēs tiesas prāvu pašā apkures sezonas vidū, tas mājām atslēgs apkuri kaut pie minus 20 grādiem. To nedrīkst pieļaut, tāpēc mums jābūt drošiem, ka māju kontos ir vajadzīgā summa.

– Vai visām mājām pietiek naudas?

– Pagaidām pietrūkst tikai mājai Energētiku ielā 7. Šim daudzstāvu namam naudas pietiks tikai pirmajiem parāda samaksas mēnešiem. Bet no mūsu puses būtu zaimojoši jau šobrīd piedāvāt cilvēkiem maksāt vairāk. Iedzīvotāji jau tā ir briesmīgi apvainojusies uz iepriekšējo pārvaldnieku, kurš

vienpusējā kārtā paaugstināja maksu par apsaimniekošanu, veica remonta darbus par nepamatoti augstu cenu utt. Mēs gaidīsim, kad stāsies spēkā tiesas spriedums, un pēc tam piedāvāsim dzīvokļu īpašniekiem savus problēmas risinājuma variantus.

– Kā, gaidot tiesu, mājās tiks veikti remonta darbi?

– Īpašnieki nobalsoja par to, lai pagaidām visi remontu tiktu veikti kā darbi avārijas situācijas novēršanai – par papildu samaksu.

Rūgta pieredze visai Latvijai

– Māju Celtnieku ielā 2, Energētiku ielā 7, Rīgas ielā 2, Skolas ielā 3 un 12 iemītnieki atsakās maksāt parādus, jo uzskata, ka iepriekšējā namu pārvalde viņus aprāpusi. Kas notiek ar citām tādām mājām visā Latvijā?

– Teikšu atklāti: no *Rīgas namu apsaimniekotāja* aprūpē esošajām 130 mājām apmēram pusi iepriekšējie pārvaldnieki ir apzaguši. Kopš 2010. gada mēs darbojamies kā tādi reanimētāji. Tas ir morāli un fiziski ļoti grūti. Mēs pārņemam mājas bez apkures, bez karstā ūdens un bez naudas un sākam risināt problēmu. Bet faktiski tā ir mūsu valsts problēma, kura neaizsargā iedzīvotājus. Kopš 2009. gada mēs kā aprāpto iedzīvotāju pārstāvji esam ierosinājuši krimināllietas pret pieciem pārvaldniekiem un nevienā no tām neredzam būtisku virzību. Jā, mēs iegūstam kolosālu pieredzi, daudzi mūsu klienti ir ne tikai samaksājuši apšaubāmus parādus, bet arī veic vērienīgus labiekārtošanas darbus, remontē savas mājas. Bet ticiet man, tā vietā, lai tiesātos ar negodīgiem priekšgājējiem, mēs ar daudz lielāku prieku stādītu puķes pie mājām... **K**

LAIKS IZVĒLĒTIES, KAM MAKSĀT

Līdz 15. decembrim Latvijas iedzīvotājiem jānoslēdz līgumi ar elektroenerģijas tirgotājiem

Marina MATROŅINA

Valsts uzņēmums *Latvenergo* novembrī nosūtīja 800 000 vēstuļu privātiem klientiem. Dzīvokļu un māju īpašniekiem piedāvā izvēlēties tarifu, pēc kura viņi saņems elektroenerģiju no 2015. gada 1. janvāra. Laika atlicis maz, bet vairākums valsts iedzīvotāju tā arī nav izpratuši gaidāmās elektroenerģijas tirgus liberalizācijas jēgu un nezina, ko darīt, lai no šīs liberalizācijas īpaši neciestu.

Atgādināsim, ka no nākamā gada 1. janvāra Latvijā tiks atvērts elektroenerģijas tirgus. Tas nozīmē, ka valsts vairs neregulēs tarifus. No vienas puses, māj-saimniecības pašas varēs izvēlēties elektroenerģijas tirgotāju, no otras, elektrības cena pieaugs par 5–6 eirocentiem par kWh.

Šobrīd zināmi seši uzņēmumi, kas ir gatavi piedāvāt pakalpojumus brīvajā elektroenerģijas tirgū, bet ar saviem tarifu plāniem klajā pagaidām nākuši četri –

Latvenergo, Baltcom, 220 Enerģija un Win Baltic.

Igaunijas energokompānijas meitasuzņēmuma Latvijā *Enefit* valdes priekšsēdētājs Jānis Bethers atzīst, ka izvēle pagaidām nav liela. Ir bažas, ka elektroenerģijas patērētāji izrādīsies pārāk slinki. „Galvenais izaicinājums ir nevis tas, cik daudzi mainīs savu tirgotāju, bet gan tas, cik patērētāju vispār izskatīs piedāvājumus un slēgs kādu no piedāvātājiem līgumiem – tā vietā, lai būtu pasīvi un palik-

tu pie *Latvenergo* universālā pakalpojuma,” norāda Bethers.

Savukārt otra tirgotāja pārstāve – *Baltcom* mārketinga vadītāja Elizabete Podinska pauž pārliecību, ka visas māj-saimniecības pēc 2015. gada 1. janvāra noteikti piedzīvos elektrības cenu kāpumu, un norāda, ka valdība diemžēl nestimulē jaunu spēlētāju parādīšanos tirgū.

Pēc Ekonomikas ministrijas aplēsēm, elektroenerģijas cena māj-saimniecībām pēc 2015. gada 1. janvāra pieaugs par 15–30%. Eksperti ieibst: jau 2016. gadā cenas stabilizēsies, salīdzinājumā ar 2015. gadu vidēji samazinoties par 20%, taču tas ir vājš mērījums.

Vai esat saņēmuši vēstuli no *Latvenergo*? Mēs valsts koncerna tarifus salīdzinājam ar citu tirgotāju piedāvājumu. Varbūt tas jums palīdzēs izdarīt izvēli. **K**

KUR VAR IEGŪT INFORMĀCIJU?

Pēc sīkākas informācijas par elektrības cenām vispareizākais ir vērsties tieši pie tirgotāja. Šobrīd elektroenerģijas tirdzniecības līgumu iespējams noslēgt ar šiem četriem uzņēmumiem:

■ **Latvenergo**
www.latvenergo.lv
klientu.serviss@latvenergo.lv
+371 80200400

■ **Baltcom TV**
www.baltcom.lv
info@baltcom.lv
+371 67480000

■ **WIN Baltic**
www.winbaltic.lv
pp@winbaltic.lv
+371 27555552

■ **220 Enerģija**
www.220enerģija.lv
info@220enerģija.lv

11 JAUTĀJUMU: VAI BŪS GAISMA?

Pats svarīgākais par elektrību pēc 2015. gada 1. janvāra

Kā uzzināt, kādi uzņēmumi piedāvā elektroenerģiju?

Informācija par elektroenerģijas tirgotājiem ir publicēta AS *Sadales tīkls* mājaslapā (www.sadales.tikls.lv).

Kas notiks, ja līdz 15. decembrim nebūšu izvēlēties elektroenerģijas tirgotāju? Vai palikšu bez elektrības?

Gadījumā, ja klients līdz elektroenerģijas tirgus atvēršanas brīdim nebūs izvēlēties tirgotāju, elektroenerģijas piegāde, protams, netiks pārtraukta. Šie patērētāji turpinās elektroenerģiju saņemt no uzņēmuma *Latvenergo* un tiks automātiski pieslēgti paketei Elektrum Universālais. Tostarp viņi jebkurā brīdī varēs mainīt tirgotāju vai izvēlēties citu *Latvenergo* paketi.

Mana vecmāmiņa internetu neizmanto. Kā lai viņa uzzina, kurš no elektroenerģijas tirgotājiem piedāvā visizdevīgāko tarifu?

Tirgotājiem pašiem jāgādā, lai patērētāji būtu informēti par viņu izdevīgajiem piedāvājumiem. Kā liecina prakse, viņi savas reklāmas ievieto tradicionālajos medijos – publicē laikrakstos, pārraida televīzijā un pa radio.

Ja man pazudīs elektrība vai būs bojāta līnija, kur es varēšu vērsties?

Elektroenerģijas piegādes pakalpojumu Latvijā, neatkarīgi no izvēlēta tirgotāja, nodrošina *Sadales tīkls*, tātad arī turpmāk gan avārijas atslēgumu gadījumos, gan par ikdienas pakalpojumiem droši

varēsiet zvanīt uz bezmaksas tālruni **80200404** vai **80200403**.

Cik ilgā laikā sistēmas operatoram *Sadales tīkls* jāatjauno elektroenerģijas piegāde bojājumu gadījumā?

Sistēmas operatora elektroietaišu avārijas vai bojājuma gadījumā sistēmas operators nodrošina bojājumu iespējami ātru novēršanu (ne ilgāk kā 24 stundu laikā). Ja bojājumi radušies stihiskas nelaiemes vai nepārvaramas varas dēļ, elektroapgādes pārtraukuma novēršana var prasīt vairāk laika.

Kā rīkoties, ja rodas problēmas ar sabiedriskā pakalpojuma sniedzēju? Kur tādā gadījumā varu sūdzēties?

Ja rodas nesaskaņas ar elektroenerģijas piegādātāju (kvalitāte, pieslēgums u.c.), iespējams vērsties Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā. Ieteicams to darīt rakstiski, tad Regulatora darbinieki to izvērtēs, ja nepieciešams, pieprasīs papildu informāciju no elektroenerģijas piegādātāja un sniegs atbildi. Regulatora centrālā biroja adrese: **Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039**. Tālrunis **67097200**. E-pasts: sprk@sprk.gov.lv.

Kas nosaka piegādātās elektroenerģijas kvalitāti? Teiksim, izvēlos citu elektroenerģijas tirgotāju, un man izdeg televīzors...

Ministru kabineta noteikumi Nr.759 nosaka, ka publiskajos elektroapgādes tīklos tiek piemērots Latvijā adaptēts Eiropas standarts LVS EN 50160:2010. Tas uzliek par pienākumu sistēmas operatoram *Sadales tīkls* nodrošināt kvalitatīvas

elektroenerģijas piegādi līdz uzņēmuma elektroietaišu piederības robežai. Ja *Sadales tīkls* nespēj nodrošināt klientam maksimāli kvalitatīvu elektroenerģiju, maksa par sistēmas operatora pakalpojumiem tiek samazināta par 50%. Pēc tirgotāja maiņas elektroenerģijas kvalitāte jūsu mājā nevar mainīties, jo jaunais tirgotājs izmantos tos pašus sistēmas operatora sadales tīklus, ko līdz tam izmantoja uzņēmums *Latvenergo*.

Ir dzirdēts, ka *Latvenergo* piedāvā divu laika zonu skaitītājus – viens tarifs dienai, otrs naktij. Kādos gadījumos ir vērts uzstādīt tādu skaitītāju?

Naktī elektrība tiešām maksā lētāk nekā dienā. Taču divu laika zonu uzskaites ieguvums ir tikai tad, ja ievērojama daļa elektrības tiek patērēta naktīs no plkst. 23.00 līdz plkst. 7.00 un brīvdienās. Tikai tad, ja patēriņa proporcija ir vismaz 50:50 vai, vēl labāk, patēriņš naktīs stundās un brīvdienās ir lielāks, ir vērts izvēlēties divu laika zonu uzskaiti. Skaitītāja maiņu uz divu zonu uzskaiti var pieteikt savam tirgotājam, kas attiecīgi nodos šo informāciju AS *Sadales tīkls*. Tas ir bezmaksas pakalpojums.

Cik bieži var mainīt elektroenerģijas tirgotāju?

Patērētāji var tirgotāju mainīt tik bieži, cik vien vēlas, taču jāievēro elektroenerģijas tirdzniecības līgumā ietvertie nosacījumi par līguma pirmstermiņa laušanu. Tāpēc pirms līguma slēgšanas vēriģi izlasiet tā tekstu. Reizēm tirgotāji par līguma pārtraukšanu pirms termiņa vēlas saņemt simtiem eiro, kas elektrību var padarīt zelta vērtu. Ja vēlaties mainīt piegādātāju, svarīgi atcerēties: lai slēgtu līgumu no 1. datuma,

tirgotājam tas jāpaziņo līdz iepriekšējā mēneša 15. datumam.

Elektroenerģijas tirgotāji lielākoties piedāvā slēgt līgumu uz 12–24 mēnešiem. Kas notiks pēc līguma termiņa beigām? Izvēle būs jāizdara nācējā gada?

Tuvojoties līguma termiņa beigām, patērētājs var iepazīties ar tirgotāju aktuālajiem piedāvājumiem un atkal izvēlēties sev piemērotāko, bet var arī pārslēgt līgumu ar pašreizējo piegādātāju.

Esam dzirdējuši, ka no 1. janvāra valdība palīdzēsot trūcīgajiem, maznodrošinātajiem un daudz bērnu ģimenēm samaksāt par patērēto elektroenerģiju. Kā klūt par šīs programmas dalībnieku?

Vispirms trūcīgajai vai maznodrošinātajai personai pašvaldības sociālajā dienestā jāsaņem attiecīgais statuss. Pēc tam pašvaldība šo personu sarakstu nodos uzņēmumam *Latvenergo* (2015. gadā palīdzību varēs saņemt tikai šā uzņēmuma klienti).

Daudz bērnu ģimenēm pašām jāvērsas *Latvenergo* un jāiesniedz daudz bērnu ģimenes statusu apliecināošs dokuments. Palīdzība tiks sniegta arī ģimenēm, kas ir dzīvokli vai par elektroenerģiju norēķinās tieši ar piegādātāju. Tādā gadījumā tām jānorāda līguma numurs.

2015. gadā katru mēnesi maznodrošināto un trūcīgo māj-saimniecību grupām tiks nodrošināta iespēja par 100 kWh, savukārt daudz bērnu ģimenēm par 300 kWh norēķināties pēc noteiktas cenas, kas, ņemot vērā visas gala cenas komponentes, nepārsniegs līdzšinējo Starta tarifa apmēru. Par elektroenerģiju, kas patērēta virs šī limita, būs jāmaksā pēc pilnas likmes. **K**

SALĪDZINĀM CENAS!

Aplūkosim visus 25 tarifus, ar kuriem novembra vidū mūs centās piesaistīt tirgotāji

Mājas lapā <http://www.elektroenerģija.lv> ievietots tarifu salīdzināšanas kalkulators, kas palīdzēs aprēķināt, kurš tarifs, ņemot vērā paredzamo vidējo ikmēneša elektroenerģijas patēriņu, jums varētu būt izdevīgākais. Ja izvērtējam tikai fiksētos tarifus, izdevīgākie būs:

- Patēriņš 0–199 kWh komplekts *Elektrum Ekonomiskais*
- Patēriņš 200–340 kWh komplekts *Baltcom 200–599*
- Patēriņš 340–600 kWh komplekts *Elektrum Izdevīgais 200+*

Taču katram mājokļa īpašniekam pašam jāpieņem lēmums. Vai uzticēties mainīgajam tarifam, kurš būs atkarīgs no elektroenerģijas cenas biržā? Vai dot priekšroku līgumam ar ikmēneša abonēšanas maksu vai bez tās? Varbūt jums ir svarīgi veikt izlīdzinātos maksājumus? Vai vēlaties rēķinu saņemt pa pastu vai internetā? (Piemēram, komplekts *Elektrum Ekonomiskais* pieejams tikai portāla *e-latvenergo.lv* lietotājiem.)

Izvēlieties un uzmanīgi izlasiet tirgotāja piedāvātā līguma tekstu, lai vēlāk nepiedzīvotu nepatīkamus pārsteigumus!

	Cena par 1 kWh	Cenas veids	Cik bieži mainās cena	Abonēšanas maksa	Maksa par līguma laušanu pirms termiņa
--	----------------	-------------	-----------------------	------------------	--

E Latvenergo	Elektrum Universālais (Latvenergo)				
	0,16900 EUR	Fiksēta	12 mēneši	0,00 EUR	0,00 EUR
	Elektrum Klasiskais (Latvenergo)				
	0,16900 EUR	Fiksēta	12 mēneši	0,00 EUR	0,00 EUR
	Elektrum Izdevīgais 200+ (Latvenergo)				
	0,16350 EUR	Fiksēta	24 mēneši	1,00 EUR	24,00 EUR
	Elektrum Izdevīgais 600+ (Latvenergo)				
	0,16000 EUR	Fiksēta	24 mēneši	3,00 EUR	40,00 EUR
Elektrum Ekonomiskais (Latvenergo)					
0,16700 EUR	Fiksēta	24 mēneši	0,00 EUR	16,00 EUR	
Elektrum Dinamiskais (Latvenergo)					
0,17923 EUR	Mainīga *	1 mēnesis	0,00 EUR	0,00 EUR	

W WIN Baltic SIA	WIN Baltic Biržas tarifs				
	0,16710 EUR	Mainīga *	2 mēneši	0,00 EUR	0,00 EUR
	WIN Baltic Tautas tarifs (līdz 200 kWh)				
0,16590 EUR	Fiksēta	12 mēneši	3,03 EUR	0,00 EUR	

220 ENERģIA	220 Enerģia UNIVERSĀLAIS				
	0,17314 EUR	Fiksēta	12 mēneši	2,00 EUR	0,00 EUR
	220 Enerģia BIRŽAS ar priekšapmaksu				
	0,16673 EUR	Mainīga *	1 mēnesis	0,00 EUR	0,00 EUR
	220 Enerģia BIRŽAS				
	0,16709 EUR	Mainīga *	1 mēnesis	0,00 EUR	0,00 EUR
220 Enerģia BIRŽAS 800+ ar priekšapmaksu					
0,16450 EUR	Mainīga *	1 mēnesis	2,40 EUR	0,00 EUR	
220 Enerģia BIRŽAS 800+					
0,17314 EUR	Mainīga *	1 mēnesis	2,40 EUR	0,00 EUR	

	Cena par 1 kWh	Cenas veids	Cik bieži mainās cena	Abonēšanas maksa	Maksa par līguma laušanu pirms termiņa
--	----------------	-------------	-----------------------	------------------	--

baltcom	Baltcom Komplekts 75 kWh + Internets/Telef. **				
	0,11400 EUR	Fiksēta	24 mēneši	0,00 EUR	0,00 EUR
	virs 75 kWh – 0,16600 EUR				
	Baltcom Komplekts 100 kWh + Internets/Telef.				
	0,11550 EUR	Fiksēta	24 mēneši	0,00 EUR	0,00 EUR
	virs 100 kWh – 0,16600 EUR				
	Baltcom 0–199 ***				
	0,16800 EUR	Fiksēta	12 mēneši	0,00 EUR	10,00 EUR
	Baltcom 200–599				
	0,16650 EUR	Fiksēta	12 mēneši	0,00 EUR	10,00 EUR
	Baltcom 600–999				
	0,16500 EUR	Fiksēta	12 mēneši	0,00 EUR	10,00 EUR
	Baltcom 1000+				
	0,16350 EUR	Fiksēta	12 mēneši	0,00 EUR	10,00 EUR
	Baltcom 0–199 (mansbaltcom.lv lietotājiem) ***				
	0,16650 EUR	Fiksēta	12 mēneši	0,00 EUR	10,00 EUR
	Baltcom 200–599 (mansbaltcom.lv lietotājiem)				
	0,16500 EUR	Fiksēta	12 mēneši	0,00 EUR	10,00 EUR
	Baltcom 600–999 (mansbaltcom.lv lietotājiem)				
	0,16350 EUR	Fiksēta	12 mēneši	0,00 EUR	10,00 EUR
Baltcom 1000+ (mansbaltcom.lv lietotājiem)					
0,16200 EUR	Fiksēta	12 mēneši	0,00 EUR	10,00 EUR	
Baltcom EKO enerģija					
0,17600 EUR	Fiksēta	12 mēneši	0,00 EUR	10,00 EUR	
Baltcom EKO enerģija (mansbaltcom.lv lietotājiem)					
0,17450 EUR	Fiksēta	12 mēneši	0,00 EUR	10,00 EUR	

* Mainīgā likme ir atkarīga no elektroenerģijas cenas biržā, tirgotājs negarantē tādas pašas cenas saglabāšanos nākotnē (tā var gan kristies, gan celties). Tas nozīmē, ka kWh cena tiks pārskatīta reizi vienā divos mēnešos.

** Šajā komplektā *Baltcom* piedāvā ļoti vilinošu elektroenerģijas cenu, taču tad patērētājam jāpieslēdz arī citi šā uzņēmuma

pakalpojumi – internets un tālrunis, un komplekta kopējā cena būs 21,5 eiro.

*** Šajā komplektā *Baltcom* paredzējis diferencētu maksu par elektrību: jo vairāk mājāsaimniecība patērē, jo mazāk maksā par 1 kWh. Turklāt, ja vienai personai pieder vairāki īpašumi (piemēram, dzīvoklis, vasarnīca, garāža), tad visu īpašumu elektrības

patēriņš tiks summēts. Ja mājāsaimniecība būs noslēgusi līgumu pēc tarifa *Baltcom* 200–599 un patērējusi 255 kWh, vienas kWh cena būs 0,1650, bet, ja būs patērējusi tikai 180 kWh, cena būs augstāka – attiecīgi 0,1665 par vienu kWh, kas atbilst komplektam *Baltcom* 0–199.

Pēc portāla <http://www.elektroenerģija.lv> datiem. **K**

JA PĀRVALDNIIEKA DARBS NEAPM

„Ko darīt, ja pārvaldnieks neievēro normatīvo aktu prasības par dzīvojamo māju apsaimniekošanu, piemēram, nesniedz iedzīvotājiem ziņas par plānotajiem remonta darbiem un mājas uzkrājumiem?”

Vispirmām kārtām dzīvokļu īpašniekiem jāieņem, ka īpašuma tiesības ne tikai nozīmē tiesības rīkoties ar īpašumu, bet arī uzliek noteiktus pienākumus. Kādi ir šie pienākumi? Uz jautājumu atbildi sniedz Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 5. pants, kur teikts, ka dzīvokļa īpašnieka pienākums ir „nodrošināt dzīvojamās mājas pārvaldīšanu”.

Skan vienkārši, bet teiktajā ir dziļā jēga. Dzīvokļu īpašnieku pienākums ir pieņemt ar dzīvojamās mājas pārvaldīšanu saistītus lēmumus un slēgt darījumus. Tāpat viņu pienākums ir gādāt, lai pārvaldnieks labi pildītu savus uzdevumus (tai skaitā ievērotu normatīvo aktu prasības un laikus sagatavotu pārskatus iedzīvotājiem, sniegtu viņiem informāciju par māju

utt.). Ja pārvaldnieks to nedara, ir jārikojas.

Bet, pirms pārejām pie rīcības, pastāstīsim, ko nozīmē mājas laba pārvaldīšana. Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma izpratnē mājas pārvaldītāji ir paši dzīvokļu īpašnieki. Apvienojušies viņi pārvaldīšanas tiesības var deleģēt namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas uzņēmumam vai privātpersonai.

Saskaņā ar likumu dzīvojamās mājas īpašnieka pienākums ir organizēt šādas obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības:

- uzturēt (fiziski saglabāt) dzīvojamo māju;
- plānot, organizēt un pārraudzīt pārvaldīšanas darbu;
- vest dzīvojamās mājas lietu;

■ slēgt līgumu par piesaistītā zemesgabala lietošanu (ja zeme kopā ar dzīvojamo māju neveido vienotu nekustamo īpašumu);

■ sniegt informāciju valsts un pašvaldību institūcijām.

Pieņemsim, ka pēc privatizācijas iedzīvotāji māju ir pārņēmuši, bet paši nespēj vai nevēlas to pārvaldīt. Tādā gadījumā viņiem kopīgi jāizvēlas mājas pārvaldnieks. Noslēdzot dzīvojamās mājas pārvaldīšanas līgumu, dzīvokļu īpašnieki uzdod pārvaldniekam veikt obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības. Pārvaldīšanas uzdevums ir ļoti svarīgs dokuments: tas nosaka, kādus darbus konkrēti iedzīvotāji uztic pārvaldniekam. Viņi var tam uzticēt VISAS OBLIGĀTĀS pārvaldīšanas darbības vai arī tikai daļu no tām (piemēram, pārvaldnieka pārziņā būs grāmatvedība un līgumu slēgšana ar pakalpojumu sniedzējiem, bet iedzīvotāji paši nodrošinās mājas tehnisko uz-

turēšanu, jo viņu vidū ir pieredzējuši celtnieki un inženieri).

Gadījumā, ja pārvaldnieks pienācīgi neveic viņam uzdotās pārvaldīšanas darbības, piemēram, neved mājas lietu, neregistrējas Dzīvojamo

māju pārvaldnieku reģistrā vai arī nesniedz jebkura veida informāciju, dzīvojamās mājas īpašnieks var izbeigt ar viņu pārvaldīšanas līgumu un uzticēt mājas pārvaldīšanu citai personai.

PAR PĀRIDARĪJUMU JĀMAK

Mājas pārvaldnieks dzīvokļa īpašniekam neuzrādīja nākamā gada darbu tāmi un par pārkāpumu samaksāja gandrīz 300 eiro

Ilona MILLERE

Tāds cilvēks kā Vladimirs Galočkīns Latvijā ir tikai viens: pēdējo gadu laikā šis rīdzinieks iesniedzis tiesā vairāk nekā 100 prasību pret dzīvojamo māju pārvaldniekiem un aptuveni 60 prāvās ir uzvarējis. Pēdējā laikā enerģiskais dzīvokļa īpašnieks no dzīvokļu īpašnieku kooperatīvajām sabiedrībām (DzīKS) prasa ne tikai savu tiesību ievērošanu, bet arī naudas kompensāciju par katru izdarīto pārkāpumu.

Galočkīns un taisnība

– Es visur un visiem stāstu, ka dzīvokļu kooperatīvi Latvijā pārvērtušies par puskrīminālām, ja ne pilnībā kriminālām struktūrām, – prāto Vladimirs Galočkīns, cilvēks un dzīvokļa īpašnieks, jurists autodidakts un vienkārši neparasti neatlaidīga personība. – Par pašvaldības namu pārvaldēm vismaz var pasūdzēt pilsetas mēram, bet kooperatīvās sabiedrības ir pilnībā autonomas – ko grib, to dara. Reālā vara dažās DzīKS pieder jau labi noformētai dzīvokļu mafijai.

Tā īsti cīnīties par savām dzīvokļa īpašnieka tiesībām Vladimirs Galočkīns sāka samērā nesen, bet ātri vien tā saspārojās, ka pērn jau iesniedza tiesā 22 prasības pret divām kooperatīvajām sabiedrībām – „Jubilejas” un „Purvciems”. Pēdējā laikā viņš stabili ievēro grafiku – vidēji divi iesniegumi mēnesī. Vairāk pagaidām nevar, nepietiek ne spēka, ne naudas.

Varētu domāt, ka Galočkīnam patīk tiesāties. Daļēji jau taisnība vien ir – viņš tiesājas ar patiku un vērienu, bet pats sevi pieticīgi dēvē par juristu amatieri. Bet arī tā ir balta patiesība, ka Galočkīns nepamato tus prasību pieteikumus neraksta, dzīvokļu kooperatīvi pastāvīgi gādā iegāstu dzīvokļa īpašniekam skriet uz tiesu.

Galočkīns un likumi

Mediji ir plaši atainojuši pārestības, ko Vladimiram Galočkīnam nodarījušas dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības iepriekšējos gados. Parasti pārvaldnieki sev par nelaimi ir pārkāpuši dzīvokļa īpašnieka tiesības iegūt informāciju. V. Galočkīns ir ārkārtīgi akurāts cilvēks. Ja Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā teikts, ka jebkurai pārvaldniekam katru gadu jāsniedz īpašniekiem rakstisks pārskats par līdzekļu izlietojumu, tad esi tik laipns un liec Galočkīnam galdā

tādu rakstisku pārskatu. Ja Dzīvokļa īpašuma likumā teikts, ka pēc pirmā pieprasījuma dzīvokļa saimniekam jāparāda dokumenti, kas apstiprina pat visniecīgāko mājas naudas izlietojumu, Galočkīns neliksies mierā, kamēr viņam neparādīs aktus.

No vienas puses, var jau saprast kooperatīvo sabiedrību bažas: ja starp klientiem ir tāds Vladimirs Galočkīns, tad ar viņu vien iznāk strādāt. No otras puses, kaut kas nav kārtībā ar mūsu pārvaldes sistēmu, ja pārvaldniekam ir tik grūti sameklēt vajadzīgo uzziņu un 2013. gada darba plānu viņš klientam var izsniegt tikai ar tiesas spriedumu

Galočkīns un pāraudzināšana

Šai ziņā unikāla prasība izskatīta Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā 2013. gada 27. decembrī. V. Galočkīna prasības lietā pret dzīvokļu īpašnieku kooperatīvo sabiedrību „Purvciems” pirmās instances tiesā tika pieņemts dzīvokļa īpašniekam labvēlīgs spriedums. Pārvaldniekam, kurš neizsniedza Galočkīnam 2013. gadā paredzēto darbu tāmi, attiecīgais dokuments jāizsniedz un vēl jāsamaksā klientam gandrīz 300 eiro par viņa tiesību neievērošanu.

„Katram šā sprieduma vārdam ir zelta vērtība, jo tas var tikt izmantots kā piemērs, izskatot līdzīgas prasības. Kompensāciju Galočkīnam sabiedrība jau ir samaksājusi”.

2014. gada sākumā. Ar vārdu sakot, Galočkīns uzņēmies tādu kā komunālās saimniecības sanitāra funkciju un pēdējā laikā šajā jomā varen audzis. Kopš 2013. gada viņš vērsās tiesā ne tikai ar prasību, lai DzīKS izsniegtu dokumentus vai atskaitītos, bet arī pieticīgi lūdz tiesu likt dzīvokļu kooperatīvam izmaksāt viņam naudas kompensāciju par viņa īpašumtiesību neievērošanu.

– Lūdzu, uzrakstiet, ka esmu sajūsmā par tiesnesi Doloresu Bamberi, – līksmo Galočkīns. – Tiesājoties ar dzīvokļu īpašnieku sabiedrībām, esmu redzējis gandrīz visus 60 Rīgas pilsētas Latgales un Vidzemes priekšpilsētu tiesu tiesnešus, vēl 30 tiesnešus esmu satīcis Rīgas apgabaltiesā. Viņiem visiem paldies, bet Bamberes kundzei īpaši. Viņa parādīja pilsonisku drosmi, pirmā Latvijā pieņemot lēmumu par morā-

lā kaitējuma atlīdzināšanu cilvēkam, kurš cietis no namu pārvaldes patvaļas. Agrāk naudas kompensācijas maksāja mediķi, maksāja policisti, pat valsts maksāja – pēc Eiropas Cilvēktiesību tiesas sprieduma. Bet labvēlīgs lēmums lietā pret namu pārvaldnieku pieņemts pirmo reizi.

Kā neatlaidīgajam dzīvokļa īpašniekam ienāca prātā prasīt morālu kompensāciju par laikus nesaņemtu darbu tāmi?

– Nācu pie slēdziena, ka pārvaldniekus iespējams pāraudzināt tikai ar latu. Pirmo reizi ar mantisku prasību

MIERINA

Dzīvojamās mājas īpašnieks savu pilnvarojumu pārvaldniekam var atsaukt jebkurā laikā. Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma izpratnē jēdziens „dzīvojamās mājas īpašnieks” nozīmē visu attiecīgās mājas dzīvokļu īpašnieku kopību. Lai atteiktos no neapmierinoši strādājoša pārvaldnieka, jāsauc dzīvokļu īpašnieku kopsapulce vai jāsarīko rakstiska aptauja. Līgums skaitās izbeigts, ja „par” balsojuši vairāk nekā 50% dzīvokļu īpašnieku. Reizē būtu lietderīgi darba kārtībā iekļaut jautājumu par jauna pārvaldnieka izraudzīšanu.

Diemžēl nav cita paņēmiena, kā piespiest pārvaldnieku sniegt jebkāda veida informāciju un pārskatus par paveikto un neizturēties rupji pret klientiem. Līguma izbeigšana ir pats efektīvākais instruments.

Taču pieņemsim, ka pārvaldnieks dara pāri tikai dažiem mājas iedzīvotājiem, pārējie ar viņu ir apmierināti. Tas

nozīmē, ka atlaist viņu nav iespējams. Kā aizstāvēties neapmierinātajam mazākumam?

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 16. panta pirmā daļa nosaka, ka pārvaldnieks ir atbildīgs dzīvojamās mājas īpašniekam par viņam dotā pārvaldīšanas uzdevuma izpildi saskaņā ar šā likuma, Civillikuma un noslēgtā pārvaldīšanas līguma noteikumiem. Tieši tāpat viņš ir atbildīgs par visu normatīvo aktu prasību izpildi. Tas nozīmē, ka jebkurš iedzīvotājs, kas nav no pārvaldnieka saņēmis prasītos dokumentus vai ziņas, var vērsties ar prasību tiesā. Pēdējā laikā Rīgā iztiesātas vairākas tāda veida lietas. Dažos gadījumos iedzīvotāji ne tikai dabūjuši no pārvaldnieka vajadzīgos dokumentus, bet arī saņēmuši 100 līdz 300 eiro lielu kompensāciju par morālo kaitējumu.

Pēc Ekonomikas ministrijas materiāliem (www.em.gov.lv). **K**

ZINĀŠANAS – SPĒKS! Dokumenti, ar kuriem varat iepazīties namu pārvaldē

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem „Mājas lietas vešanas un aktualizēšanas noteikumi” jebkuram dzīvokļa īpašniekam ir tiesības iepazīties ar mājas lietu jeb tā dēvēto mājas grāmatu. Tas ir mājas dokumentu apkopojums. Dzīvokļa īpašniekam ir tiesības lasīt visus dokumentus, kas attiecas uz viņa dzīvokli un mājas kopīpašumu. Piemēram, pārvaldniekam bez iebildumiem viņam jāuzrāda:

- dzīvojamās mājas kadastrālās uzmērīšanas lietas kopija un citi dzīvojamās mājas pamatdokumenti;
- dzīvojamās mājas tehniskā dokumentācija;
- ar mājas pārvaldīšanu saistīto dokumentu kopijas;
- dokumentu kopijas par obligāti veicamo darbu un citu mājas pārvaldīšanas darbību izpildi;
- izdrukas no grāmatvedības dokumentiem (par iepriekšējo mēnesi), kas apliecina pakalpojumu sniedzējiem pārskaitītos maksājumus;
- skaitītāju (gan mājas ievadā, gan dzīvokļos uzstādīto) mērījumi par iepriekšējo mēnesi, ja norēķinus par saņemtajiem pakalpojumiem veic ar pārvaldītāja starpniecību;
- dzīvojamās mājas faktisko ieņēmumu un izdevumu pārskats par katru iepriekšējo ceturksni;
- dzīvojamās mājas faktisko ieņēmumu un izdevumu pārskats par iepriekšējo kalendāra gadu (līdz kārtējā gada 31. maijam);
- ar dzīvojamās mājas tehnisko uzturēšanu saistīto darbu plānošanas dokumenti;
- ar dzīvojamās mājas tehnisko uzturēšanu saistīto darbu (siltumtīklu, elektroapgādes sistēmas tehniskā apkope, ūdensvada un kanalizācijas sistēmas apkope un citi darbi) izpildi apliecinājoši dokumenti;
- informāciju par uzkrāto līdzekļu apjomu.

Dzīvokļa vai mājas īpašniekam ir tiesības ar mājas lietu iepazīties mājas lietas kārtotāja klātbūtnē. Šai nolūkā viņam jāiesniedz rakstisks pieprasījums pārvaldniekam. Bet ar dokumentiem, kas attiecas uz citiem dzīvokļu īpašumiem, drīkst iepazīties tikai pats pārvaldnieks vai dzīvokļu īpašnieku kopības pilnvarots mājas pārstāvis.

KSĀ

vērsos pret juridisku personu – sabiedrību „Purvciems”, bet esmu noskaņots turpmāk morālā kaitējuma kompensāciju piedzīt personīgi no kooperatīvu vadītājiem, – saka daudzo prasību pie-teicējs.

Galočkins un „Purvciems”

Galočkina uzvarētās lietas būtība ir šāda: 2012. gadā viņš pirmo reizi vērsās dzīvokļu īpašnieku kooperatīvajā sabiedrībā „Purvciems” ar prasību izsniegt viņam nākamajā gadā

mājā plānoto darbu tāmi. Viņa likumīgo prasību kooperatīvs apmierināja tikai pēc ilgas tiesāšanās 2013. gada sākumā.

Paši saprotat, ka tai laikā Galočkīnam kā dzīvokļa īpašniekam šī tāme vairs nebija aktuāla. Dzīvokļa īpašuma likumā skaidri un gaiši teikts, ka pārvaldniekam tāmes jānosūta laikus (līdz iepriekšējā gada 15. oktobrim, ja līgumā nav ierakstīts citādi), lai dzīvokļu īpašnieki varētu plānu apspriest un iesniegt savus priekšlikumus. Bet kāda runa par priekšlikumiem var būt, ja gads jau beidzies?

2013. gadā Galočkins rīkojās līdzīgi – februārī nosūtīja sabiedrībai oficiālu iesniegumu: „Lūdzu iepazīstināt mani ar 2013. gada darbu tāmi”. Skaidru atbildi no sabiedrības „Purvciems” nesaņēmis, viņš ar lielu prieku devās uz tiesu.

– Tikai šoreiz biju nolēmis: ja valdes priekšsēdētājam tāda spēle patīk, lai ne tikai dokumentus man izsniedz, bet arī samaksā „sodu” – vienu minimālo algu par to, ka pārkāpj manas tiesības uz informāciju. Nākamajā reizē varētu pieprasīt divas minimālās algas, – prāto nemierīgais dzīvokļa īpašnieks.

Minimālo algu Galočkins no sabiedrības pieprasīja tīri audzināšanas nolūkā. Lai nu kā, bet apgabaltiesa prasību apmierināja. Lūk, kas bija rakstīts tiesas spriedumā: „Civillikuma 2352. pants nosaka: ja kāds prettiesiski aizskar personas godu un cieņu mutvārdiem, rakstveidā vai ar darbiem, tad viņam jā-dod atlīdzība (mantiska kompensācija). Atlīdzības apmēru nosaka tiesa.

Saskaņā ar Civillikuma 1635. pantu katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Tiesa uzskata, ka dzīvokļu īpašnieku kooperatīvā sabiedrība „Purvciems” nav izskatījusi V. Galočkina iesniegumu pēc būtības un nav iepazīstinājusi viņu ar dzīvojamās mājas Dzelzavas ielā 37 apsaimniekošanas plānu. Tādējādi sabiedrība rīkojusies pretlikumīgi un pārkāpusi V. Galočkīna tiesības. Sabiedrības rīcība, ilgstoši neizskatot V. Galočkina iesniegumu pēc būtības un nesniedzot atbildi, ir atzīstama par V. Galočkina goda un cieņas aizskārums...

Tādējādi tiesa atzīst, ka atbildētājam ir jāizmaksā prasītājam atlīdzība jeb mantiska kompensācija.

Nosakot kompensācijas lielumu, tiesa ņem vērā to, ka kompensācijai jābūt pietiekamai preventīvās funkcijas izpildei, tas ir, lai piedzītā summa atturētu atbildētāju un citas personas no līdzīgu aizskārums izdarīšanas nākotnē. Tāpat arī tiesa izskatīja atbildētāja iespējas samaksāt atlīdzību un aizskārums smagumu.

Tiesa atzīst, ka lietā nav pierādījumu par konkrētām sekām, kas prasītājam radušās atbildētāja darbību rezultātā, taču reizē nav šaubu, ka tās negatīvi ietekmējušas prasītāja reputāciju un prasītājs ir juties personīgi aizskarts. Bez tam tiesa ņem vērā faktu, ka atbildētājs ilgstoši pārkāpis prasītāja tiesības, tādējādi ilgstoši aizskarot prasītāja godu un cieņu”.

Katram šā sprieduma vārdam ir zelta vērtība, jo tas var tikt izmantots kā piemērs, izskatot līdzīgas prasības. Kompensāciju Galočkīnam sabiedrība „Purvciems” jau ir samaksājusi.

Galočkins un precedents

Tiesas spriedums par dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „Purvciems” sodīšanu ir stājies spēkā, un tas ir daudz ko mainījis visiem Latvijas cilvēkiem. Līdz šim neizdarīgi namu pārvaldnieki īpaši nebaidījās pārkāpt iedzīvotāju tiesības uz informāciju, jo Administratīvo pārkāpumu kodeksā sods par to nav paredzēts. Likumā, protams, ir teikts, ka dzīvokļa īpašnieks pēc pirmā pieprasījuma var iepazīties ar mājas lietas dokumentiem, bet, ja pārvaldnieks plāta rokas, sacīdams, ka viņam nav papīru, kas apliecinātu 1000, 2000 vai 5000 eiro lielus tēriņus no mājas konta, iedzīvotājiem atlika tikai samierināties, jo nebija skaidrs, kā blēdi varētu sodīt.

Tagad biežākā sienā ir izsists caurums, iezīmēta izeja: ja neesi saņēmis prasīto informāciju, dodies uz tiesu un pieprasi atlīdzību par morālo kaitējumu. **K**

DZĪVOJAT ĀRZEMĒS? GATAVOJĒTIES ZAUDĒT DZĪVOKLI!

Īpašnieki izliek no mājokļiem īrniekus,
kuri uz laiku aizbraukuši no Latvijas

O. BLUKIS

Daudzi Latvijas iedzīvotāji aizbraukuši peļņā uz ārzemēm, atstājot dzimtenē dzīvokļus un mantas. Bet vai viņi visi var būt droši par saviem īpašumiem? Nē, apgalvo mūsu lasītāja Marianna Karnauha. Ja jūs irējat dzīvokli Latvijā, bet paši pagaidām mājot citā valstī, var gadīties, ka pēc atgriešanās savu mantību atrodat izgāztuvē un dzīvokļa durvis rotā jaunas slēdzenes.

Īres tiesības vai tiesības uz mokām?

Mūsu lasītāja ir māksliniece un šobrīd strādā Kanādā. Viņa ir dzimusi rīdziniece un domā pēc kāda laika atgriezties dzimtajā pilsētā. Taču pēc mājas īpašnieka gribas un varas iestāžu bezdarbības pēc Marianna teju zaudēs dzīvokli, tātad viņai vairs nebūs kur atgriezties.

1998. gadā mājas īpašnieks pārdeva Karnauha ģimenei tiesības irēt dzīvokli namā Ģertrūdes ielā 121. Īres tiesības tika pārdotas uz 99 gadiem, un mājas saimnieks par to saņēma prāvu naudas žūksni. Tagad pārvaldnieks draud pirms termiņa anulēt līgumu, jo... Marianna nedzīvo Latvijā. Faktiski tiek darīts viss, lai sievietei neizturētu psiholoģisko spiedienu un pati izvāktos no strīdīgā dzīvokļa.

Kas dos pajumti māksliniekam?

Lūk, kā Marianna apraksta savas ģimenes nedienas:

„Kad notika denacionalizācija, mana ģimene zaudēja dzīvokli un mākslinieka darbnīcu pilsētas centrā. Mans tēvs Viktors Karnauhs, savulaik pazīstams mākslinieks, bija izbūvējis darbnīcu mūsu iepriekšējās mājas bēniņos. Par dzīvokli saimnieks samaksāja nelielu kompensāciju, bet darbnīcu pievāca tāpat, par velti.

Saņemto kompensāciju mana ģimene izmantoja, noslēdzot dzīvokļa īres līgumu Ģertrūdes ielas 121. namā. Par tā dēvētajām īres tiesībām uz 99 gadiem mēs samaksājām tam laikam visai prāvu summu. Izvēlējamies divstābu dzīvokli ar krāsni apkuri gandrīz pilsētas centrā. Istabas bija lielas, vienā no tām varēja iekārtot mākslinieka darbnīcu”.

Vairāk nekā 200 eiro mēnesī remontam

„Gāja laiks, mainījās mājas īpašnieki,” turpina Marianna. „Namu pārvalde, pārskatot 1998. gadā noslēgtā īres līguma nosacījumus, ne reizi vien centās vienpusēji kārtā paaugstināt īres maksu. Sākumā māju apkalpoja namu pārvalde *Niagars*, pēc tam *Ģertrūdes māja*, bet tagad *SIA Rentējas*.

Mājas iedzīvotāji, kas tur bija iemītnājušies dažādos laikos, uz mēģinājumiem celt īres maksu reaģēja atšķirīgi. Daži bija ar mieru maksāt vairāk, jo tika solīts remonts. Visos rēķinos, ko saimnieks sūtīja īrniekiem, bija iekļauti paredzētā kapitālā remonta izdevumi. Papildus īres maksai remonta izdevumu segšanai tika pierēķināti 150 latu mēnesī. Laiks ritēja, bet no remonta darbiem nebija ne miņas”.

„Netīrumi tecēja pa sienām”

Drīz vien māja bija pamesta likteņa varā. Stāsta Marianna:

„Mums pastāvīgi atslēdza ūdeni, gāzi un elektrību. Dūmvadi netika tīrīti, kurināt krāsnis kļuva bīstami. Un nebija arī kur glabāt malku, pirms kāda laika šķūnīši bija nojaukti.

2011. gadā mājā notika avārija. Tā kā daudzi īrnieki, nespēdami izturēt grūtības, no mājas bija izvākušies, daļa dzīvokļu netika apkurināti. Stipra sala laikā pagrabā un augšējās stāvos plīsa kanalizācijas caurules. Dažus dzīvokļus applūdināja kanalizācijas „labumi”. Tos nācās vākt ar rokām un nest laukā ar spaiņiem. Namu pārvalde nereaģēja uz sūdzībām, pat neatbildēja uz zvaniem. Daļa vēl atlikušo iemītnieku pameta dzīvokļus, tur mēslu krājās vannās, tualetes podos, izlietnēs. Dažos dzīvokļos netīrumi gāzās no griestiem.

Mums gandrīz visās telpās parādījās dzeltenī plaukumi uz sienām, netīrumi

KUR SŪDZĒTIES?

Mājokļu īpašnieku un īrnieku strīdus galvaspilsētā izskata Rīgas pilsētas Īres valde. Īres valdes adrese: Raiņa bulvāris 23, k-2 (ieeja caur pagalmu no Merķeļa ielas puses) vi@riga.lv
Konsultācijas (iepriekš piesakoties pa tālruni 67012095):
Trešdiena: 10.20–12.00,
Ceturtdiena: 10.20–12.00.

tecēja pa sienām. Vairākkārt izsaucām visdažādākos dienestus, bet beigu beigās avārija tika likvidēta pašu iedzīvotāju spēkiem”.

Ērts ieganst izlikšanai

„Pēc kāda laika māju nopirka kompānija *Millers & Gabriļovičs*, mainījās arī namu pārvalde. Jaunais pārvaldnieks, *SIA Rentējas* pārstāvis, pārlūkoja mūsu dokumentus un anulēja man fiktīvo parādu par dzīvokli, ko bija sarēķinājuši iepriekšējā namu pārvalde. Tas bija labi!” stāsta Marianna.

Taču reizē jaunais pārvaldnieks pārstāja pieņemt Karnauhu maksājumus – sūtīja naudu atpakaļ. Izrādās, mājas īpašnieks bija uzzinājis, ka Marianna dzīvo ārzemēs. Viņš paziņoja, ka viņai nebija tiesību pamest valsti un šā iemesla dēļ viņa... ir zaudējusi īres tiesības.

Policisti tikai plātīja rokas

„Šā gada septembrī vērsos Rīgas pilsētas Īres valdē,” turpina māksliniece. „Pašvaldības speciālisti izvērtēja situāciju un atzina, ka namu pārvalde pašas vainas dēļ nav saņēmusi naudu par īri, tāpēc man nav jāatlīdzina šķietamais parāds par pēdējiem mēnešiem. Tāpat arī Īres valde uzlika pārvaldniekam par pienākumu turpmāk pieņemt manus maksājumus.

Vēl gan jāpasaka, ka *SIA Rentējas* piedāvāja man 5000 eiro kompensāciju par īres līguma laušanu, taču es atteicos, jo par tādu naudu šobrīd nav iespējams Rīgā nopirkt kaut cik pieņemamu mājokli.

Tad pārvaldnieks sāka izdarīt uz iedzīvotājiem psiholoģisku spiedienu. Tā pārstāvji iedzīvotāju prombūtnes laikā uzlauza dažus dzīvokļus, savu rīcību pamatojot ar to, ka esot jāpārlicinās, vai dzīvoklis nav pamests. Iedzīvotāji uz karstām pēdām izsauca policiju, bet policisti tikai rokas vien noplātīja: „Tas nav mūsu kompetencē”.

Mantas izgāztuvē, dzīvoklis bez logiem

„Šā gada oktobra sākumā mēs kārtējo reizi izsaucām Īres valdes komisiju, lai tā apsektu māju un dzīvokli un sastādītu aktu par to, ka netiek nodrošināti līgumā paredzētie pakalpojumi. Kad komisija ieradās, izrādījās, ka jaunais īpašnieks patvaļīgi uzlauzis mana dzīvokļa durvis, izņēmis logus, manu iedzīvi izmetis atkritumos un sācis remontu.

Pārvaldnieks skaidroja, ka gatavojas izremontēt visu māju, pēc tam es atkal varēšot tajā atgriezties, bet īres maksu viņš noteikšot pēc saviem ieskatiem. Visa šī situācija ir skaidrs pierādījums tam, ka mājas īpašnieks pilnībā ignorē likumus.

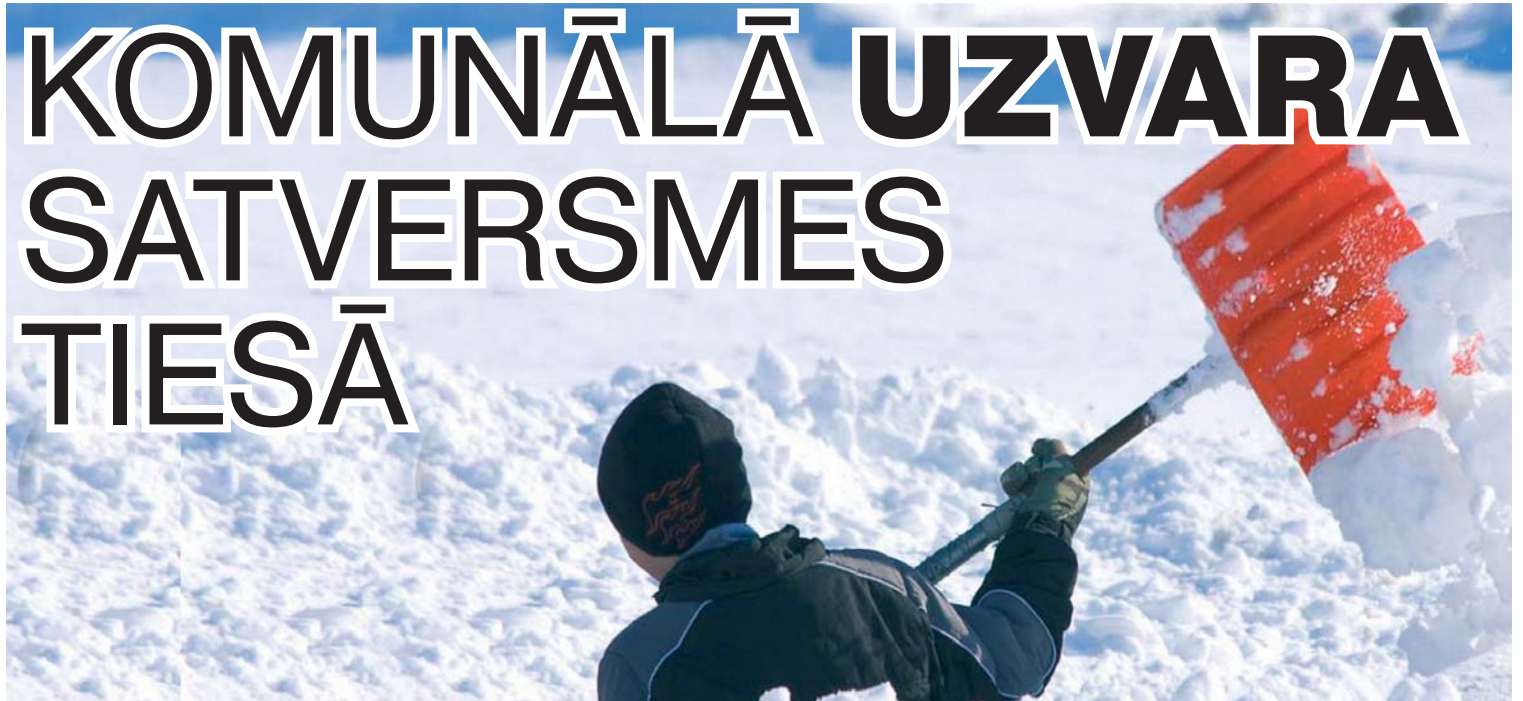
Nezinu, ko man tagad darīt. Esmu izmisusi. Aizbraukt no Kanādas, lai apsargātu šeit dzīvokli, nevaru. Agrāk visas ar dzīvokli saistītās lietas palīdzēja kārtot tēvs, bet viņš pirms diviem gadiem nomira. Kad viņš vēl bija dzīvs, namu pārvalde izturējās nedaudz cilvēcīgāk, bet tagad, šķiet, esmu nokļuvusi bezizejas situācijā...”

Komentē jurists Deniss Gorba:

– Saskaņā ar likumu „Par dzīvojamā telpu īri” īrnieku no dzīvokļa var

KOMUNĀLĀ UZVARA SATVERSMES TIESĀ

izlikt tikai ar tiesas spriedumu. Kamēr tāds spriedums nav stājies spēkā, mājas vai dzīvokļa īpašniekam nav tiesību ieiet izīrētajās telpās, izmest īrnieka iedzīvi, sākt kapitālo remontu utt. Tāpat arī dzīvokļa īpašniekam nav tiesību bez tiesas sprieduma paaugstināt īres maksu.

– Ko darīt, ja pārvaldnieks jau pārkāpis Mariannas tiesības, izmetot viņas mantību izgāztuvē?

– Viņa var vērsties tiesā ar prasību, lai namu pārvalde kompensē nodarītos zaudējumus.

– Pārvaldnieks apgalvo, ka īres līgums ar Karnahu ģimeni var tikt lauzts, jo gan māte, gan meita uzturas ārzmēs. Vai tā ir taisnība?

– Tas ir ļoti strīdīgs apgalvojums. Likumā „Par dzīvojamo telpu īri” teikts: „Par īrnieku vai apakšīrnieku var būt jebkura fiziskā persona, kas Latvijas Republikā dzīvo pastāvīgi vai ir saņēmusi uzturēšanās atļauju likumā noteiktajā kārtībā”. Ir pilnīgi skaidrs, ka Mariannai kā Latvijas pilsoni ir tiesības pastāvīgi dzīvot Latvijā un uz ārzmēs viņa devusies tikai uz laiku. Turklāt īres līguma slēgšanas brīdī Marianna un viņas māte reāli dzīvoja Latvijā, tātad līgums atbilst likuma prasībām.

– Pārvaldnieks sola atjaunot īres līgumu ar Karnauhām, tiklīdz mājā būs beidzies remonts. Taču viņš draud paaugstināt īres maksu...

– Ļoti dīvains paziņojums. Ja pārvaldnieks uzskata, ka sakarā ar lielajiem ieguldījumiem mājas remontā ir nepieciešams celt īres maksu, viņam saskaņā ar īres likumu par to jāvienojas ar īrniekiem. Ja Marianna maksas palielināšanai nepiekrīt, mājas īpašniekam vai viņa pārstāvim jāvēršas tiesā un jāpierāda tiesības uz papildu maksu. Ja viņi spēs pamatot savu prasību, tiesa ļaus izrakstīt īrniekiem lielākus rēķinus. Bet paaugstināt īres maksu vienpusēji kārtā nedrīkst.

– Kā valsts var aizsargāt Mariannu?

– Sūdzību par to, ka māja nesāņem komunālos pamatpakalpojumus, izskatīs pašvaldības administratīvā komisija. Ja pārvaldnieks vainīgs, viņam būs jāmaksā nopietns naudas sods. Pārējās domstarpības var atrisināt tikai tiesa. **K**

Dažiem Rīgas sētniekiem turpmāk būs mazāk darba...

A. ŠEVČENKO

Novembra sākumā rīdiniņeks Uldis Kaldovskis guva Satversmes tiesā nozīmīgu komunālo uzvaru. Viņš pierādīja, ka viņa pienākums nav nodrošināt viņa mājai piegulošās publiskā lietošanā esošās teritorijas kopšanu un tīrīšanu. Satversmes tiesas spriedums nav pārsūdzams un attiecas uz visiem mājokļu īpašniekiem Rīgā. Pašvaldībai atvēlēts pusgads, lai izstrādātu jaunus publisko teritoriju uzkopšanas noteikumus.

Esiet tik laipni un sakopiet!

Daudzi māju un dzīvokļu īpašnieki Rīgā par sētnieka pakalpojumiem maksā krietni vairāk, nekā tam vajadzētu būt. 2011. gadā pašvaldība uzlika viņiem par pienākumu uzņemt ne tikai savus pagalmus, celiņus un zālienus, bet arī daļu no plašajām publiskajām lietošanā esošajām teritorijām.

Rīgas domes saistošie noteikumi Nr. 125 nosaka, ka namīpašumu, zemesgabalu un citu teritoriju īpašnieki, valdītāji un nomnieki nodrošina:

„4.3. piegulošās teritorijas kopšanu (zālienu nopļaušanu, ietves tīrīšanu, atkritumu savākšanu un izvešanu);

4.4. nekustamā īpašuma un piegulošajā teritorijā esošo gājēju ietvju, izņemot sabiedriskā transporta pieturvietas, attīrīšanu no sniega un ledus līdz ietves segumam, pretslīdes materiāla kaisīšanu, kā arī pagalma celiņu tīrīšanu un kaisīšanu katru dienu līdz plkst. 8.00 un, ja nepieciešams, visas dienas laikā...”

Nosacītā kopjamā papildu gabala robeža ir tuvākās brauktuves mala. Iznāk, ka vienam otram īpašniekam jāapmaksā veselu futbola laukumu uzkopšana. Reizēm šis papildu platības ir lielākas par personai vai īpašnieku sabiedrībai piederošo zemes gabalu.

Par sevi un to puisi

Uzskatot, ka Rīgas domes saistošie noteikumi neatbilst Satversmes 105. pantam, rīdiniņeks Uldis Kaldovskis vērsās ar sūdzību Satversmes tiesā. „Nevienā likumā nav teikts, ka mans pienākums ir kopt manam īpašumam piegulošās publiski lietojamās teritorijas. Tas ir manu īpašumtiesību ierobežojums,” viņš rakstīja pieteikumā.

Kas tā sarūgtināja rīdiniņeku? No lietas materiāliem redzams, ka U. Kaldovskim kopš 2002. gada pie der 766 kvadrātmetrus liels zemesgabals Rīgā. Saskaņā ar Rīgas domes noteikumiem viņam jākopj ne tikai

savs īpašums, bet arī tam piegulošā 680 kvadrātmetru lielā teritorija, no kuras 140 kvadrātmetrus aizņem gājēju ietve. Ja Uldis Kaldovskis censtos mats matā pildīt Rīgas domes noteikumus, tad sniegiem bagātā ziemā viņam nebūtu laika ne iet uz darbu, ne baudīt naktsmieru, viņam pastāvīgi nāktos tīrīt pašvaldībai piederošo gājēju celiņus.

Sods par nepaklausību

Rīdiniņeks ātri vien sadumpojās un pārstāja pildīt domes prasības. Par to pašvaldības policija vairākkārt uzlika nepaklausīgajam īpašniekam naudas sodu. Dumpinieks vispirms mēģināja sodu apstrīdēt parastajā tiesā, bet beigu beigās vērsās Satversmes tiesā.

„Es fiziski nespēju nodrošināt tik lielas pašvaldības teritorijas sakopšanu, jo bieži dodos komandējumos un manā rīcībā nav pietiekami daudz tehnisko līdzekļu!” viņš skaidroja savā pieteikumā.

Tātad Kaldovskim vai nu vajadzēja pieņemt darbinieku, vai (ja naudas tā algošanai nepietiek) pārdot māju un zemi. Viņaprāt, tādējādi nopietni tiek ierobežotas viņa īpašumtiesības.

Jautājuma cena – 27,5 miljoni

Rīgas domes pārstāvji tiesā skaidroja, ka noteikumi, kas uzliet par pienākumu privātpašniekiem rūpēties par pašvaldībai piederošajām ietvēm un zālieniem, pieņemti tikai un vienīgi pašu rīdiniņeku labā. „Ja Rīgas pilsētas pašvaldība censtos par saviem līdzekļiem nodrošināt visu publisko teritoriju kopšanu, tai nebūtu iespējams šo uzdevumu pildīt sistemātiski un vienlaikus visā administratīvajā rajonā!” teikts pilsētas paskaidrojumā.

Pilnībā atbrīvojot mājokļu un zemes īpašniekus no pienākuma kopt publiski lietojamās teritorijas nav iespējams, apstiprināja Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) eksperti. Pēc LPS informācijas, tādā gadījumā

visām valsts pašvaldībām nāktos par uzkopšanu papildus tērēt 27,5 miljonus eiro gadā. Turklāt ar šo naudu pietiktu tikai ietvju tīrīšanai, bet ne zālienu, grāvju un caurteku kopšanai.

Pašiem vājākajiem jāpalīdz

Satversmes tiesa piekrita pašvaldību pārstāvjiem: pilnībā atcelt strīdīgo normu nevar, jo tā kalpo sabiedrības interesēm. Turklāt tieši māju īpašnieki ir tās personas, kuras var savlaicīgi konstatēt un novērtēt savam īpašumam piegulošās teritorijas kopšanas un tīrīšanas nepieciešamību. Pašvaldības nespētu reaģēt tikpat ātri un efektīvi. Un tad mēs saņemtu apledojušas ietves ziemā un ar nātrēm aizaugušus zālienus vasarā.

„Ja pašvaldība izvēlējusies savas autonomās funkcijas izpildi uzlikt īpašniekiem, tai jāuzņemas līdzdalība šīs funkcijas īstenošanā,” teikts tiesas spriedumā.

Satversmes tiesa iesaka Rīgas pašvaldībai izvērtēt iespējas ar tās rīcībā esošajiem tehniskajiem līdzekļiem palīdzēt īpašniekiem, kā arī apsvērt, vai nebūtu iespējams atsevišķām Rīgas iedzīvotāju kategorijām noteikt atvieglojumus publisko teritoriju kopšanā: „Būtiska ir pašvaldības līdzdalība noteiktā pienākuma izpildē, kaut arī līdzdalības veidi var būt dažādi”.

Cilvēks atrada taisnību

Ar Satversmes tiesas spriedumu Rīgas domes saistošo noteikumu Nr. 125 4.3. un 4.4. punkts atzīts par neatbilstošu Satversmes 105. pantam un spēkā neesošiem no 2015. gada 1. maija. Spriedums paliek spēkā, līdz Rīgas dome izlems, konkrēti kādā veidā tā, palīdzot privātpašniekiem, piedalīsies publisko teritoriju kopšanā.

Var prognozēt, ka līdz 2015. gada 1. maijam pašvaldība noteiks atvieglojumus privātpašniekiem, piemēram, invalīdiem un pensionāriem. Vai atvieglojumi tiks paredzēti daudzdzīvokļu māju īpašniekiem, kuri maksā par vislielāko publisko teritoriju kopšanu, to rādīs laiks...

Lielākais ieguvējs no Satversmes tiesas sprieduma ir dumpinieks Uldis Kaldovskis: attiecībā uz viņu apstrīdētās noteikumu normas atzītas par spēkā neesošām no 2011. gada 29. marta. Tādējādi pamatīgu troksni sacēlušais rīdiniņeks ir atbrīvots no visiem administratīvajiem naudas sodiem par nenovāktu sniegu un var svinēt uzvaru. **K**

VIENA ISTABA, PETROLEJAS LAMPA UN KRĀSNS

Pirms astoņdesmit gadiem 86% dzīvokļu Latvijā bija bez vannas, bet ar tualeti dzīvoklī varēja lepoties tikai 24% iedzīvotāju

Liene VARGA

1935. gadā Valsts statistikas pārvalde veica lauku pagastu un pilsētu pašvaldību svarīgāko parādību izpēti. Izradījās, ka tikai piecos dzīvokļos no 100 ir centrālā apkure, elektrība tiek pievadīta tikai sešiem dzīvokļiem no desmit, bet ūdensvads ievilkts tikai katrā trešajā dzīvoklī. Palasiet 1935. gada statistikas datus par pilsētu dzīvokļiem un labierīcībām un papriecājieties par to, kā mainījusies mūsu dzīve tikai 80 gadu laikā!

Centrālāpkure – tikai lielajās pilsētās

Izdevums „Economists” 1936. gada aprīlī raksta par kārtējās tautas skaitīšanas rezultātiem. Skaitīšanā iegūtās ziņas, pēc izdevumā teiktā, ļauj „taisīt zināmus slēdzienus par dažām pilsētu labierīcībām”.

„Mūsu vēsajā klimatā ar garām ziemām liela nozīme ir cilvēku dzīvokļu apsildīšanas un apgaismošanas jautājumiem.

No visu 60 pilsētu 208861 apdzīvotu un neapdzīvotu dzīvokļu skaita galvenā nozīme ir krāsns apkurināšanai (196950 dzīvokļos). Turpretim centrālāpkures ierīkotas tikai 11481 dzīvoklī vai 5,5%, no kuriem 95% atrodas vienā pašā Rīgā. Tātad centrālāpkure ir tipiska lielpilsētu tehnikas priekšrocība, kurai pārējo pilsētu apsildīšanā ļoti maza nozīme”.

Petrolejas lampas gaismā

„Arī elektrība vēl nav vispārējs mūsu pilsētu apgaismošanas līdzeklis. Tikai nepilni 60% pilsētu dzīvokļu apgaismo ar šo moderno līdzekli, bet tie lielāko tiesu ir Rīgas dzīvokļi. Pārējos dzīvokļos tāpat kā parasti uz laukiem lieto vēl petrolejas gaismu. Ir pat veselas pilsētiņas (Salacgrīva, Ainaži, Ilūkste vai Preiļi), kurās elektrību dzīvokļos nemaz nelieto. Arī pārējās mazajās pilsētās ar elektrību apgaismo nelielu mitekļu daļu. Pat vidēji lielās pilsētās elektrību lieto tikai nedaudz vairāk par pusi dzīvokļu: Daugavpilī no 9919 dzīvokļiem 5769 (58%) un Jelgavā no 10640 dzīvokļiem 5656 (53%). Bet arī no Rīgas 107370 dzīvokļiem tikai 77575 (72%) lieto elektrību. Apzīlinošā un bagātīgā centrālā

ielu vai reklāmas apgaismošana sastopama tikai pilsētas vidū un galvenajās ielās, bet nomalēs pāri par 30000 Rīgas dzīvokļu apgaismoti vēl arvien ar petroleju”.

Ūdensvads vēl tikai nākotnē

„Vēl mazāk apmierina ūdens apgāde pilsētu dzīvokļos,” turpina „Economists”. „No visiem 208861 dzīvokļiem ūdensvads ievilkts tikai nedaudz vairāk kā trešajā daļā (37,3%), pie kam 83% no tiem atrodas Rīgā, jo Rīgā ūdensvadiem pievienoti 60,5% dzīvokļu. Pēc Rīgas ūdens apgādes ziņā tūlīn seko Jelgava, kur gandrīz 41% dzīvokļos ir ūdensvads. Jelgavai seko Daugavpils ar 38%, tad Cēsis ar 20% un arī Liepāja ar 15% dzīvokļu ar ūdensvadu, bet vairākās pilsētiņās (Lejasciemā, Durbē, Piltenē, Salacgrīvā. Viļānos, Subatē, Varakļānos, Preiļos un Kārsavā) nav neviena dzīvokļa ar ūdeni.

Pat vidējās pilsētās ļoti daudz dzīvokļu ņem ūdeni no akām: Ventspilī 87,6%, Jēkabpilī 83,8%, Rūjienā 78,1%, Valmierā 64,3%. Turpretim Rīgā akas lieto tikai 6,7% nomaļu dzīvokļu”.

Tualete dzīvoklī – liela greznība

„Sakarā ar ūdens jautājumu 1935. gada tautas skaitīšanā mēģināts arī noskaidrot, cik ir dzīvokļu, kuros ierīkotas mazgāšanās iespējas (vannas). Izradās, ka caurmērā 86,8% dzīvokļu šādu labierīcību nav. Mazgājamās ierīces ierīkotas pavisam tikai 25716 dzīvokļos vai 12,3%, no kuriem lielākā daļa vai 21925 dzīvokļi atrodas Rīgā, galvenā kārtā lielākajos un augšējo stāvu dzīvokļos. Jelgavā ir viena sešpadsmitā

daļa dzīvokļu ar vannām, Liepājā 7,6%, Cēsis 5,6%, Daugavpilī 5,3% un Rīgas Jūrmalā 3,3%.

Pēc tautas skaitīšanā iegūtām ziņām lielākā daļa pilsētu dzīvokļu lieto atejas ārpus dzīvokļa, bet gan tanī pašā mājā. Šādu dzīvokļu pavisam ir 81800 vai 39,2%. Rīgā gandrīz puse (45,5%) dzīvokļu ir ar atejvietām, kas atrodas ārpus dzīvokļa, bet tanī pašā mājā. Jo lielāki ir dzīvokļi, jo vairāk atejvietas ierīkotas pašā dzīvoklī.

Dzīvokļu ar atejas ierīcēm pašā dzīvoklī ir 24,6%. Ar šīm tipiskām lielpilsētu labierīcībām apgādātas tikai lielākās mūsu pilsētas, kurās sastopama kanalizācija vai citas komplicētākas novadsistēmas. Rīgā 34,9% dzīvokļu ierīkoti ar atejām dzīvoklī. Visbiežāk tie ir lielākie dzīvokļi, sākot ar četrām istabām”.

Vienstāva Latvija

„Daudzstāvainās ēkas ir raksturīgas tikai Rīgai un pa daļai Liepājai; pārējām Latvijas pilsētām tas ir un paliek tikai izņēmums, kaut arī pirmā acūmirklī duras acīs ar savu lielumu un ārējo izskatu. Bet arī Rīgā 37,5% visu dzīvokļu atrodas pirmajā stāvā; pieskaitot tiem 28,5% otrā stāva dzīvokļu, redzams, ka pat Rīgā lielākā daļa vai pāri par divām trešdaļām dzīvokļu atrodas ne augstāk par otro stāvu.

Vidējās un mazajās pilsētās vienu- divstāvu ēku tips izceļas vēl spilgtāk. Tā Jēkabpilī 90,6% visu dzīvokļu atrodas pirmajā stāvā, Rīgas Jūrmalā 90,5%, Rēzeknē 88,7%.

Rīgā ceturtajā stāvā atrodami tikai ap 9000 dzīvokļu, piektajā stāvā ap 6000; tie lielāko tiesu ir plašāki dzīvokļi ar lielākām labierīcībām. Sestajā stāvā ir tikai 1710 dzīvokļi, no tiem Liepājā 2, bet Jelgavā 3; visi pārējie atrodas vienīgi Rīgā”.

Kas dzīvo zem paša jumta?

„Raksturīga un negatīva lielāko pilsētu parādība ir pagrabu dzīvokļi, kuru ierīkošanu jaunie pilsētu būvnoteikumi gan cenšas ierobežot. Šādu dzīvokļu ir 5614, un no tiem trīs ceturtdaļas atrodas Rīgā. Gandrīz divreiz lielāks ir tā saukto bēniņu dzīvokļu skaits (10238), kas daudzus gadījumos atkarīgs no

namu stāvajiem jumtiem un īpatnējās konstrukcijas. Tādēļ arī šādi dzīvokļi samērā vairāk izplatīti Kuldīgā, Talsos un Tukumā. Rīgā šādu dzīvokļu nav daudz”.

Ne tikai vienstāva, bet arī vienistabas

„Sakarā ar mazpilsētu un lauksaimniecības raksturu un nelielu turību arī pilsētu dzīvokļu istabu skaits caurmērā nav liels. Vidējais pilsētu dzīvokļa lielums ir tikai nepilnas divas istabas (1,94), Rīgā caurmērā divas istabas. Dzīvokļu ar vienu pašu istabu ir 82331 vai 39,4%. Tiem pieskaitot vēl 25432 dzīvokļus (12,2%), kuros istaba apvienota vienās telpās ar virtuvi, redzams, ka vairāk par pusi pilsētu dzīvokļu ir šādi mazi vienistabas dzīvokļi.

Vienistabas dzīvokļi visvairāk sastopami Slokā (58%), Ventspilī (50%), Rūjienā, Valmierā un Rīgā, tātad nevis mazpilsētās, bet gan plašākajos tirdzniecības un rūpniecības centros.

Div- un trīsistabu dzīvokļi ir nedaudz vairāk par vienu trešdaļu. Četr- un piecistabu dzīvokļi relatīvi daudz ir Daugavpilī sakarā ar priekšvara izcila cietokšņa dzīves apstākļiem. Sešistabu dzīvokļu visās pilsētās kopā ir tikai 832, no kuriem gandrīz puse (48%) atrodas Rīgā. Divistabu dzīvokļu Rīgā ir 23,4%, trīsistabu – 13,4%, četrstabu – 6,7%”.

Vienistabas dzīvokļos pašauri

„Runājot par cilvēku daudzumu vienā istabā, konstatēts, ka katru istabu apdzīvo gandrīz divi cilvēki (1,7). Visaspiestāk cilvēki parasti dzīvo vienistabas dzīvokļos (vidēji 2,8 cilvēki vienā istabā).

1935. g. tautas un dzīvokļu skaitīšanas skaitļi par mūsu pilsētu dzīvi atklāj dažu labu jaunu parādību, kas prasa tuvu noskaidrojumu, jo statistikas vidējie skaitļi nevar izcelt atsevišķas pilsētas daudzpusīgos konkrētos apstākļus. Bet jau publicētie skaitīšanas materiāli liecina, ka pilsētu dzīvokļu un labierīcību jautājumos sistemātiskai komunālpolitikai atklājas plašs darba lauks”.

Un kā tagad?

Pēc Valsts statistikas pārvaldes datiem, 2012. gadā uz vienu pastāvīgo Latvijas iedzīvotāju bija 35 kvadrātmetri dzīvojamās platības. Tautas skaitīšanas gaitā tika konstatēts, ka valstī ir 1025000 mājokļu, no kuriem 65% ir centralizētā apkure, 86% ir pieslēgti centralizētajam ūdensvadam, 74% var lepoties ar dušu vai vannu. Diemžēl 24% Latvijas mājokļu nav tualetes ar ūdeni, bet 418 tūkstoši mūsu līdzpilsoņu joprojām nevar savā mājoklī nomazgāties dušā vai vannā. **K**

